
AZ ELEKTRONIKUS ALÁÍRÁSHOZ ÉS ALKALMAZÁSAIHOZ KAPCSOLÓDÓ MONITORING FELMÉRÉSEK

Második kutatási jelentés a Nemzeti Hírközlési Hatóság számára

GKI Gazdaságkutató Rt.

2005. augusztus

Tartalom

1	BEVEZETÉS	3
2	A MONITORING RENDSZER MÓDSZERTANA	5
3	A MONITORING FELMÉRÉS EREDMÉNYEI	7
3.1	Lakossági felmérés	7
3.1.1	A mintakiválasztás és a mintahiba	7
3.1.2	A felmérés eredményei.....	8
3.2	Vállalati felmérés.....	17
3.2.1	A felmérésről.....	17
3.2.2	A mintakiválasztás és a mintahiba	17
3.2.3	A válaszadó vállalatok néhány jellemzője	18
3.2.4	Az elektronikus aláírások elterjedtsége.....	21
3.2.5	Az elektronikus azonosítás.....	32
3.2.6	A vállalatok által igénybevett elektronikus szolgáltatások	37
4	MELLÉKLET	42
4.1	A monitoring felméréshez kapcsolódó táblázatok.....	42
4.1.1	Lakossági felmérés	42
4.1.2	A vállalati felmérés táblázatai	57
4.1.3	Termék tanúsítók, hitelesítés szolgáltatók	69

1 Bevezetés

A GKI Gazdaságkutató Rt. a Nemzeti Hírközlési Hatóság megbízásából immár másodjára végezte el az elektronikus aláíráshoz és alkalmazásaihoz kapcsolódó monitoring vizsgálatokat.

A kutatás fő részfeladatai a következők voltak:

- a monitoring rendszer felülvizsgálata;
- a második helyzetfelmérés elvégzése;
- a monitoring jelentés elkészítése.

Az első felméréseket 2004 márciusában illetve áprilisában, míg a másodikat 2005 júliusában, augusztusában végeztük el az elektronikus aláírás területének kínálati és keresleti oldalán.

A kutatás célcsoportjai a következők voltak:

- 5 fő feletti működő magyarországi társas vállalatok
- 18 év feletti lakosság
- Hitelesítés szolgáltatók
- Eszközugyártók, forgalmazók
- Szoftverfejlesztők
- Kiemelt vállalatok
- Kiemelt minisztériumok
- Főbb kormányzati hivatalok
- Kiemelt önkormányzatok
- Kutató, fejlesztő intézmények
- Tanúsítók

A felmérések során az elektronikus aláírásról szóló 2001. évi XXXV. Törvény (Eat.) definícióit használtuk. Ez alapján az elektronikus aláírás elektronikusan aláírt dokumentumhoz azonosítás céljából logikailag hozzárendelt, vagy azzal elválaszthatatlanul összekapcsolt elektronikus adat. A törvény az elektronikus aláírásnak három típusát különbözteti meg:

- **„egyszerű” elektronikus aláírás:** ebbe a kategóriába tartozik az a mindenfajta technológiai biztonságot nélkülöző eljárás is, ha az aláíró egy elektronikus szöveg végére odaírja a nevét, vagy más azonosítóját. Szintén ebbe a kategóriába tartoznak mindazon technológiák alkalmazásával történt elektronikus aláírások, amelyek nem alkalmasak arra, hogy biztonságosan azonosítsák az aláíró személyét és bizonyíthatóvá tegyék, hogy az aláírt szöveg nem változott az aláírás óta.

- **Fokozott biztonságú elektronikus aláírás:** olyan elektronikus aláírás, amely alkalmas az aláíró azonosítására és egyedülállóan hozzá köthető, olyan eszközökkel hozták létre, melyek kizárólag az aláíró befolyása alatt állnak és a dokumentum tartalmához technikailag oly módon kapcsolódik, hogy minden – az aláírás elhelyezését követően az iraton, illetve dokumentumon tett – módosítás érzékelhető.
- **Minősített elektronikus aláírás:** olyan fokozott biztonságú elektronikus aláírás, mely megfelel a törvényben és végrehajtási rendeletében előírandó magas szintű technológiai és a minősített hitelesítés-szolgáltatóval szembeni szakmai és megbízhatósági követelményeknek.

A kialakított monitoring rendszer alkalmas arra, hogy az ismétlődő jelleggel, azonos metodika alapján végzett felmérések eredményei időben összehasonlíthatók legyenek.

A kutatási módszertant és a kérdőíveket a második kutatás előtt átvizsgáltuk és az aktuális információk és elvárások tükrében módosítottuk.

2 A monitoring rendszer módszertana

Az alábbiakban összefoglaljuk az egyes felmérések módszertanát, az alapsokaságot, a felmérések során alkalmazott mintavételt és a felmérés lebonyolításának technikáját.

Kínálati oldal

<i>Alapsokaság:</i>	▪ Hitelesítés-szolgáltatók ▪ Elektronikus aláírással kapcsolatos termékeket gyártó, - forgalmazó cégek (eszköz, szoftver) ▪ Szabályozó hatóságok, felügyeleti szervek, minisztériumok ▪ Szakmai, érdekvédelmi szervezetek ▪ Kutató-fejlesztő helyek
<i>Mintavétel:</i>	Teljes körű megkeresés / ismeretek szerinti legbővebb lista
<i>Adatfelvétel technikája</i>	Személyes interjúk

Keresleti oldal

Vállalatok

<i>Alapsokaság:</i>	Magyarországi bejegyzésű, legalább 5 alkalmazottal rendelkező társas vállalkozások
<i>Mintavétel:</i>	Nem arányosan rétegzett véletlenszerű mintavétel. Rétegeképző ismérvek: foglalkoztatotti létszám, illetve főtevékenység
<i>Adatfelvétel technikája</i>	Számítógéppel támogatott telefonos interjúk (ún. CATI)
<i>Mintanagyság</i>	1000 interjú. A megkérdezett személy elsősorban a vállalat IT-ért felelős alkalmazottja vagy az ügyvezetője.
<i>Eredmények súlyozása:</i>	Az adatok súlyozása a vállalatok számával történt

Kiemelt vállalatok

<i>Alapsokaság:</i>	Elektronikus aláírás szempontjából kiemelt fontossággal bíró cégek (pénzügyi szolgáltatók, internetszolgáltató stb.)
<i>Adatfelvétel technikája</i>	Személyes interjúk

Lakosság

<i>Alapsokaság:</i>	18 évesnél idősebb lakosság
<i>Adatfelvétel technikája</i>	Omnibusz felmérés keretében személyes interjúk, standard kérdőívvel
<i>Mintanagyság</i>	1000 interjú.

Kormányzat

<i>Alapsokaság:</i>	Minisztériumok / kiemelt hivatalok, szervezetek, intézmények
<i>Mintavétel:</i>	Kiválasztott intézmények
<i>Adatfelvétel technikája</i>	Személyes interjúk, nem standard kérdőívek

3 A monitoring felmérés eredményei

3.1 Lakossági felmérés

3.1.1 A mintakiválasztás és a mintahiba

A vizsgálat 2005 júliusában személyes megkérdezéssel, a kérdezettek otthonában, standard kérdőívek segítségével zajlott. A felmérés során megkérdezett 1044 fő megbízhatóan reprezentálja a felnőtt magyar népességet nem, életkor, iskolai végzettség és a lakóhely településtípusa szerint.

Az adott mintanagyság mellett a vizsgálatban nyert adatokról 95 százalékos biztonsággal állítható, hogy legfeljebb $\pm 3,1$ százalékponttal térnek el attól, amit az összes 18 éves vagy idősebb magyar lakos megkérdezésével kaptunk volna. Ez a mintahiba azonban meghaladhatja a $\pm 3,1$ százalékpontot akkor, ha egy megoszlást nem a kérdezettek összességére, hanem annak kisebb alcsoportjára adunk meg.

Az egyes kérdések részletes bontása a mellékletben lévő táblázatokban található.

1. táblázat A minta összetétele

Kategória	%	Kategória	%
Nem szerint		Tényleges gazdasági aktivitás szerint	
Férfi	47	gazdaságilag aktív	43
Nő	53	Nyugdíjas	36
Életkori csoportok szerint		Munkanélküli	7
18-25 év	13	Tanuló	5
26-35 év	18	GYES-en, GYED-en lévő, egyéb eltartott	10
36-49 év	26	A lakóhely településtípusa szerint	
50-59 év	16	Község	35
60 év felett	26	Város	29
Iskolai végzettség szerint		Megyeszékhely	18
legfeljebb 8 általános	42	Budapest	18
Szakmunkásképző	19	A lakóhely regionális elhelyezkedése szerint	
Érettségi	27	Közép-Magyarország	29
Felsőfokú	12	Közép-Dunántúl	11
		Nyugat-Dunántúl	10
		Dél-Dunántúl	10
		Észak-Magyarország	12
		Észak-Alföld	15
		Dél-Alföld	13

*A százalékos adatok összege a kerekítések miatt néhol eltérhet a 100-tól.

3.1.2 A felmérés eredményei

Számítógéphasználat

A magyarországi felnőtt lakosság egyharmada (34%) használ számítógépet. Legtöbben otthonukban (28%) és munkahelyükön (21%) ülnek számítógép elé. Iskolában a felnőtt lakosság 5%-a használ számítógépet.

Minél fiatalabb valaki, annál biztosabb, hogy használ számítógépet: a 18-25 év közöttiek 66%-a, a 26-35 év közöttiek 50%-a, a 36-49 évesek 44%-a, az 50-59 évesek 27%-a használ számítógépet, de a legidősebb korosztályban (60 év felettiek) már csak 3%-ot képviselnek a felhasználók. 2004 áprilisa óta a 36-49 éves, valamint az 50-59 éves korosztályban 8, illetve 9 százalékponttal nőtt a számítógépet használók aránya.

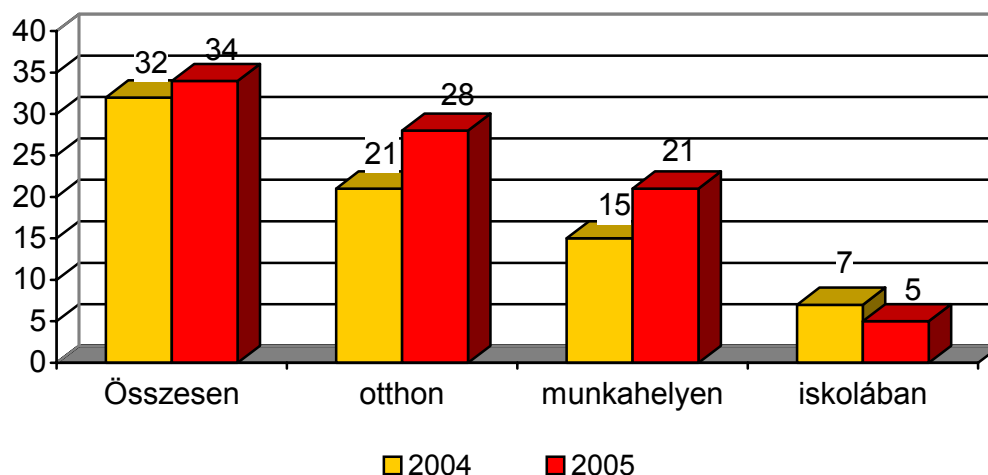
A munkahelyi és az otthoni számítógép-használat különösen a 26-49 év közöttieknél jellemző, míg a legfiatalabb korcsoporthoz tartozók otthonukban használják az átlagosnál jóval többet a számítógépet. Ebben a korcsoportban 40% az otthon naponta számítógépezők aránya, míg a teljes sokaságban csak 14%. E korosztály tagjai értelemszerűen az iskolákban, oktatási intézményekben is jellemzőbben használnak számítógépet.

A számítógép-használat – legyen az otthoni, munkahelyi, iskolai vagy egyéb helyen történő használat – gyakoribb a középfokú és felsőfokú végzettségűek körében. Munkahelyén a diplomások több mint fele (57%) használ számítógépet, 48%-uk minden naponta használja a számítógépet. Az otthoni számítógépezés is a diplomások körében a legelterjedtebb (60%, naponta 37%) a különböző végzettségi csoportok közül. Elmondható, hogy minél iskolázottabb valaki, annál nagyobb az esélye, hogy a számítógép-felhasználók közé sorolható (a diplomások 71%-a, az érettségizetteknek 60%-a, a szakmunkásoknak 34%-a, míg az alacsony végzettségűeknek mindössze 8%-a használ számítógépet). A munkahelyi és otthoni számítógép-használat egyaránt az aktív keresők körében jellemzőbb az átlagosnál.

A számítógép-használat szoros összefüggést mutat a jövedelmi viszonyokkal és azzal is, hogy valaki mekkora településen lakik: a magasabb személyes jövedelemmel rendelkezők nagyobb eséllyel számítanak a felhasználók közé, és ugyanez mondható el a fővárosiakról (49%), illetve a megyeszékhelyen lakókról (42%). (A férfiak és a nők között a számítógép-használat tekintetében nem figyelhető meg szignifikáns különbség.)

1. ábra Használ-e Ön számítógépet...:

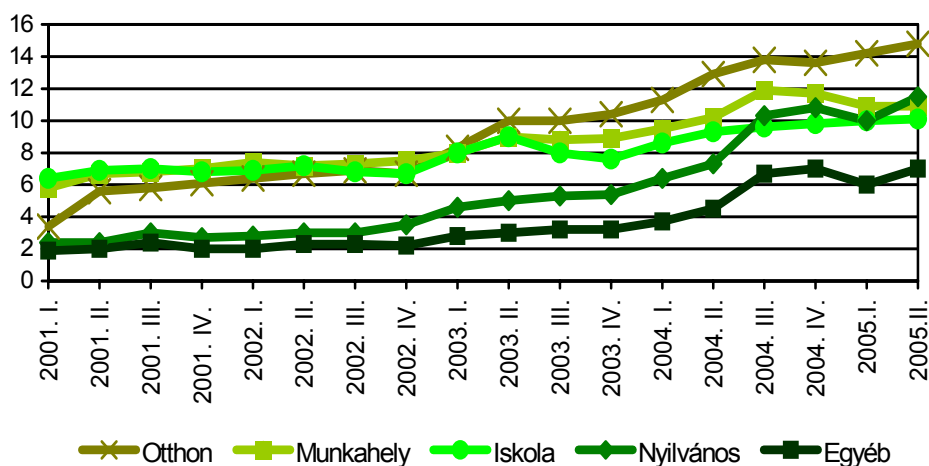
%-os arányok, több válasz lehetséges



Internethozzáférés, -használat

Korábbi lakossági felméréseink alapján a 14 évesnél idősebb lakosság **31,7%-a rendelkezik internet-hozzáféréssel**, 14,8%-a otthonában, 10,9%-a munkahelyén, 10,1%-a az iskolában, 11,5%-a nyilvános helyen, valamint 7,0%-a egyéb helyen tud a világhálóhoz csatlakozni.

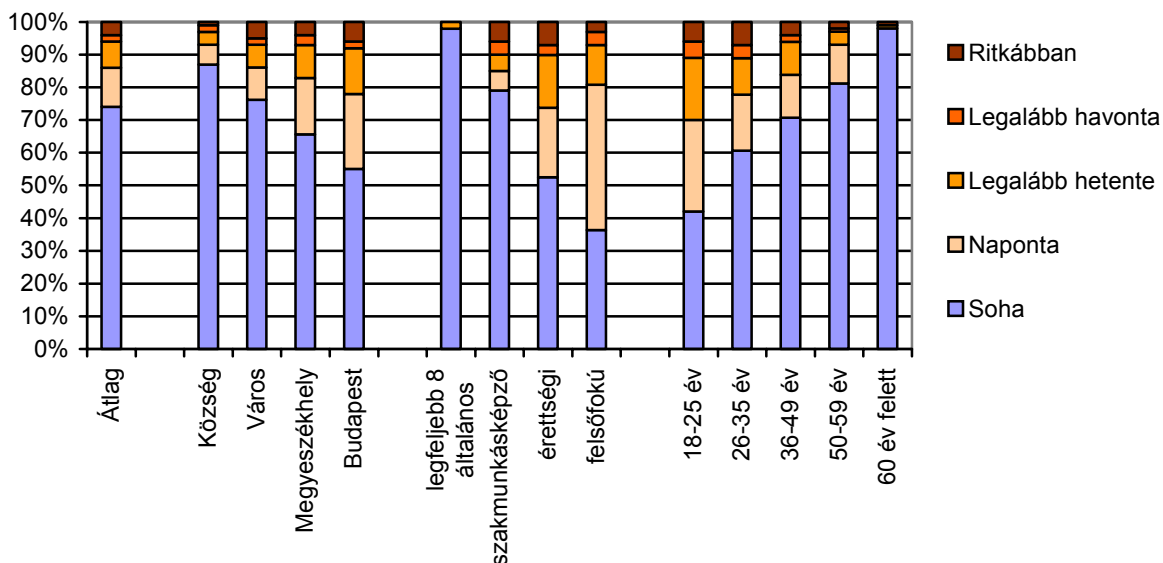
2. ábra Az internet-hozzáférés alakulása az Internetelérés helye szerint, 2001-2005 (%)



Jelen felmérésünk alapján a felnőtt lakosság 26%-a használja az internetet, ami összesen körülbelül 2 millió embert takar. A felnőttek 12%-a naponta internetezik, 8%-a legalább hetente, míg 2%-a havonta legalább egy alkalommal használja a világhálót. 4% azok aránya, akik ennél is ritkábban használják az internetet.

Az internetezés gyakorisága jelentősen összefügg a korról, az iskolai végzettséggel, a jövedelemmel és a lakóhely típusával is. Az internetezők aránya szignifikánsan magasabb a fiatalabbak, a magasabb iskolai végzettségűek, a nagyobb jövedelműek és a megyeszékhelyen, Budapesten lakók körében.

3. ábra Az internetezés gyakorisága a felnőtt lakosság körében

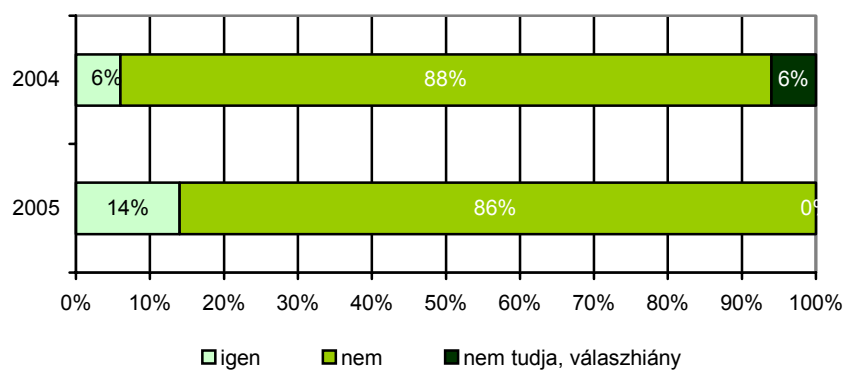


Internetes banki szolgáltatások

Internetes bankszolgáltatást a számítógépet használók 14%-a (N=36) vesz igénybe (összesen kb. 280 ezer fő). Az igénybevevők aránya az átlagosnál magasabb a diplomások körében. Chipkártyát a mintában összesen 2 fő használ az internet bankba való belépéshez.

4. ábra Internetbanking használata

(megoszlások az internetet használók körében, N=266)



Az elektronikus aláírás ismertsége, elterjedése

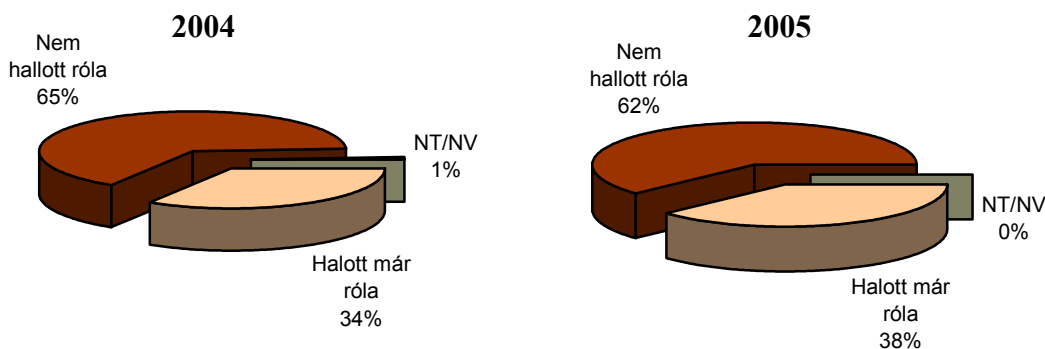
Az elektronikus aláírásról már minden harmadik magyarországi (felnőtt) lakos hallott (kb. 3,1 millió fő). Bár az alkalmazás ismertsége relatíve magas, a későbbiekben kiderül, hogy az emberek koránt sincsenek tisztában az elektronikus aláírás definíciójával, részleteivel.

A 26-35 éves korosztály, az érettségizettek (55%) és felsőfokú végzettségűek (71%), az aktív keresők és a tanulók, valamint a fővárosban és a megyeszékhelyeken élők az átlagosnál

magasabb hányada hallott már az elektronikus aláírásról. A Közép-Magyarországon élők valamivel tájékozottabbnak bizonyultak, az Észak-Magyarországon élők viszont kisebb százalékban tudtak az e-aláírás lehetőségéről.

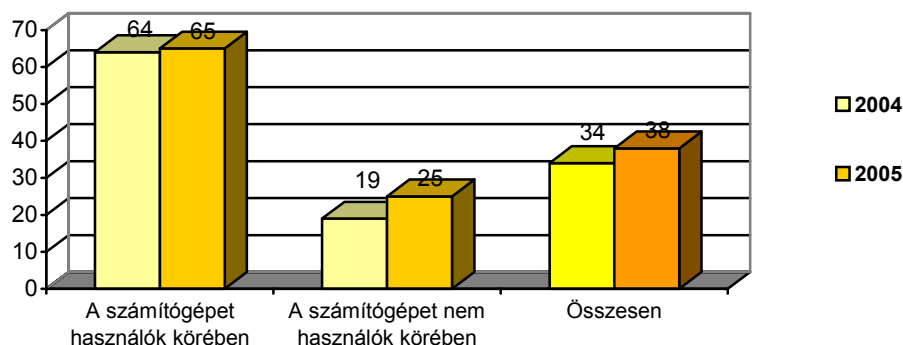
5. ábra Hallott-e már az elektronikus aláírásról?

%-os megoszlás (N=1044)



A computer-használóknak közel kétharmada (65%), a számítógépet nem használóknak ugyanakkor csak egynegyede (25%) hallott már az elektronikus aláírásról.

6. ábra Az elektronikus aláírásról már hallott felnőttek aránya (N=1044)



A felmérés alapján elektronikus aláírást a teljes felnőtt **lakosság 2%-a használt már (kb. 160 ezer fő)**, ami a számítógépet használók 6%-át jelenti (N=22). Kevesebb mint 1-1% munkájával kapcsolatos, illetve magánjellegű elektronikus dokumentumok aláírására (N=10 illetve N=17) használta az e-aláírást. Az e-aláírást használók egynegyede (N=5) munkája során és magánjellegű elektronikus dokumentumok aláírásánál egyaránt használt elektronikus aláírást. A 22 kérdezettből, akik már használtak elektronikus aláírást, négyen diszken tárolt szoftveres kulcsot, hárman USB-token-t, négyen mobiltelefont, tízen pedig egyéb eszközt használtak (a többiekől nem kaptunk értékelhető választ).

Az e-aláírást 7 fő használta elektronikus levelezésre, 12 fő dokumentumok, állományok aláírására, 10 fő pedig egyéb célra. A használók közül 15 fő az előbb felsoroltak közül csak egy területen, 6 fő két területen, egy fő pedig mind a három területen használt e-aláírást.

Az elektronikus aláírást használók közül csak 6 fő mondta, hogy az elektronikus aláírásához kapcsolódott valamilyen tanúsítvány is. 5 fő esetében ez külső szolgáltató által kibocsátott tanúsítvány volt, egy főnél pedig belső, saját kibocsátású tanúsítvány.

Az elektronikus aláírást ismerők (N=395) közül 4 fő ellenőrzött már elektronikus aláírást. Az ellenőrzött aláírásokhoz minden esetben kapcsolódott tanúsítvány is, egy esetben ez külső szolgáltató által kibocsátott tanúsítvány volt, két esetben saját, belső tanúsítvány, egy esetben pedig mindkettő.

A www.magyarorszag.hu honlapon található, Ügyfélkapu elnevezésű elektronikus közigazgatási ügyintézését lehetővé tevő szolgáltatást az internetet használók 7%-a használta már. Ez a mintában 18 főt jelent, az alapsokaságra vetítve pedig 150 ezer főre becsülhető az Ügyfélkaput már használók száma.

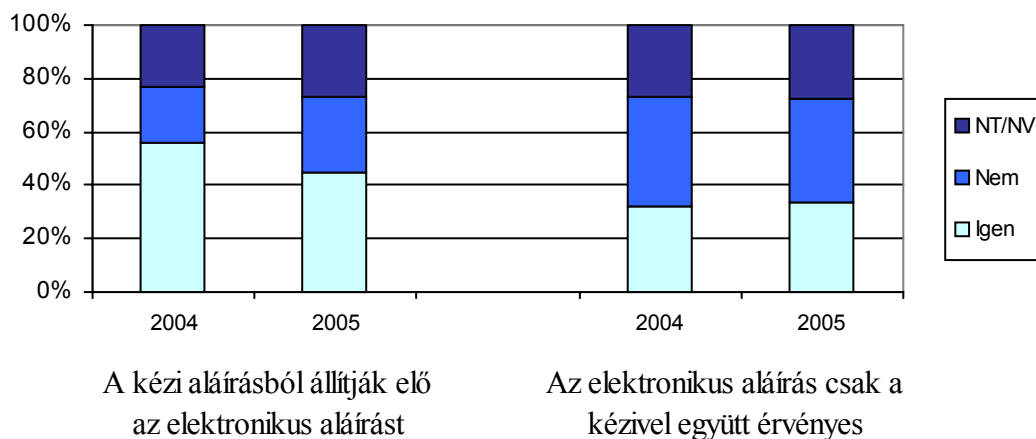
(Tév)ismeretek az elektronikus aláírásról

Az elektronikus aláírás definícióját, illetve használhatóságát illetően meglehetősen tájékozatlanság jellemzi a magyar lakosságot. Az elektronikus aláírást (legalább hírből) ismerők (N=395) **45%-a úgy tudja, hogy az e-aláírást a kézi aláírásból állítják elő** (igaz, az elektronikus aláírási tv. legújabb módosítása szerint ez is elektronikus aláírásnak nevezhető, mégpedig egyszerű – nem fokozott és nem minősített - elektronikus aláírásnak), **34%-uk szerint** pedig ez a fajta aláírás **csak a kézi aláírással együtt érvényes**. Azok aránya, akik úgy vélték, hogy az e-aláírást a kézi aláírásból állítják elő, de az nemcsak a kézi aláírással együtt érvényes 22% volt. 2004 óta csökkent azok aránya, akik úgy vélik, hogy az elektronikus aláírást a kézi aláírásból állítják elő.

Az érdemi választ **nem** adók mindkét kérdésben viszonylag nagy arányt képviselnek (23%, illetve 27%): a kérdezettek egyötöde egyik fenti kérdésünkre sem adott egyértelmű választ.

7. ábra Ön szerint az elektronikus aláírás és a kézi aláírás milyen kapcsolatban van egymással?

%-os megoszlások azok körében, akik már hallottak az elektronikus aláírásról, N=395



Az **emberek¹ legnagyobb része (39%) szerint az elektronikus aláírás a kézi aláírást** néhány kivételtől eltekintve **helyettesíti**, 29%-uk ugyanakkor ellenkező véleményen van, tehát úgy gondolja, hogy az elektronikus aláírás nem helyettesíti a kézi aláírást. Azok, akik úgy gondolják, hogy az e-aláírás a kézi aláírást minden esetben helyettesíti, 17%-ot képviselnek azok körében, akik már hallottak az elektronikus aláírásról. Azok aránya is

¹ Azok, akik már hallottak az elektronikus aláírásról, N=395.

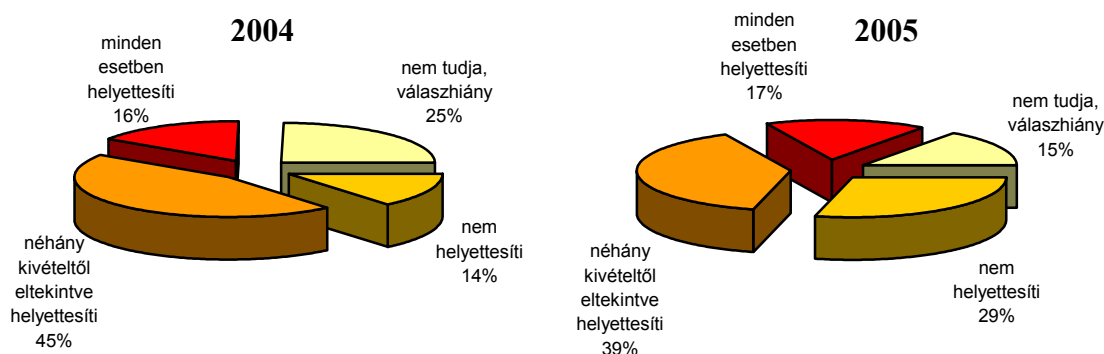
jelentős volt, akik ennek megítélésére sem vállalkoztak, a válaszadók 15%-a bizonytalan e kérdésben.

A 60 év feletti, a középiskolát nem végzettek, a nyugdíjasok és a tanulók körében átlag alatti azoknak az aránya, akik úgy gondolják, hogy az elektronikus aláírás minden esetben helyettesíti a kézi aláírást.

Azok, akik szerint az elektronikus aláírás a kézi aláírást néhány kivételtől eltekintve helyettesíti jellemzőbben kerülnek ki a 18-25 év közöttiek köréből és a (18 év feletti) tanulók köréből, valamint a GYES-en, GYED-en lévők köréből.

8. ábra Ön hogy tudja, az elektronikus aláírás a kézi aláírást mennyire helyettesíti?

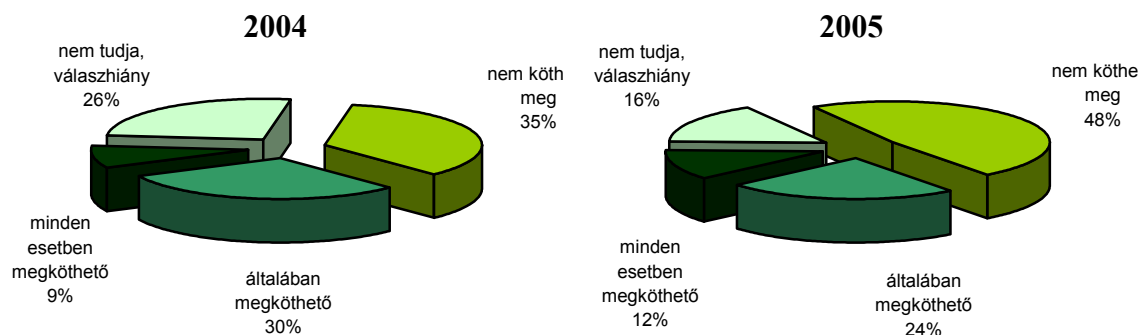
%-os megoszlás azok körében, akik már hallottak az elektronikus aláírásról, N=395



Azzal kapcsolatban is megoszlának a vélemények, hogy **egy szerződés megköthető-e kizárólag elektronikus formában**. Ebben a kérdésben is a válaszadók (N=395) 16%-a volt bizonytalan. 24% azok aránya, akik szerint általában megköthető, illetve 12% véli úgy, hogy minden esetben megköthető. A válaszadóknak összesen 48%-a gondolja úgy, hogy egy szerződés nem köthető meg kizárólag elektronikus formában.

9. ábra Ön szerint egy szerződés kizárólag elektronikus formában megköthető-e?

%-os megoszlás azok körében, akik már hallottak az elektronikus aláírásról, N=395



A 18-25 évesek átlagosnál nagyobb százaléka véli úgy, hogy egy szerződés csak elektronikus formában megkötve is minden esetben érvényes (20%-uk tudja így). Más szocio-demográfiai

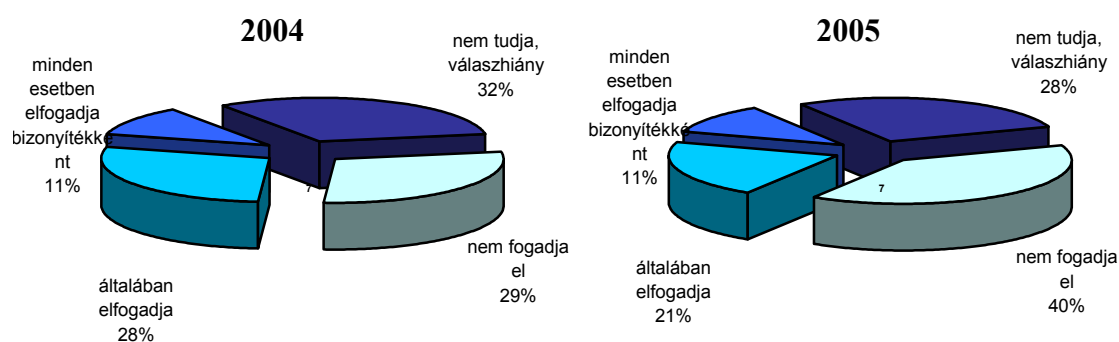
jellemzők mentén (életkor, iskolázottság, jövedelem, lakóhely) nem találtunk általánosítható érvényű ismeretbeni különbségeket.

Még magasabb az érdemi válasza nem vállalkozók aránya, ha az elektronikus aláírással ellátott dokumentumok **bíróság előtti bizonyító erejét firtatjuk** (28%). Ebben a kérdésben is megoszlanak az ismeretek, vélemények, a relatív többség mégis inkább amellett érvelt, hogy ezeket a dokumentumokat a bíróság elfogadja bizonyítékként (21% szerint általában, 11% szerint minden esetben). Az ellentétes véleményen lévők 40%-ot képviselnek a kérdezettek körében.

A 60 év felettieknek 47%-a, a nyugdíjasoknak 45%-a nem vállalkozott érdemi válasza. Egyéb társadalmi-demográfiai jellemzőkkel összefüggésben nem figyelhető meg statisztikailag szignifikáns - azaz a teljes lakosságra nézve általánosítható érvényű - összefüggés.

10. ábra Ön szerint az elektronikus aláírással ellátott dokumentumokat a bíróság elfogadja-e bizonyítékként?

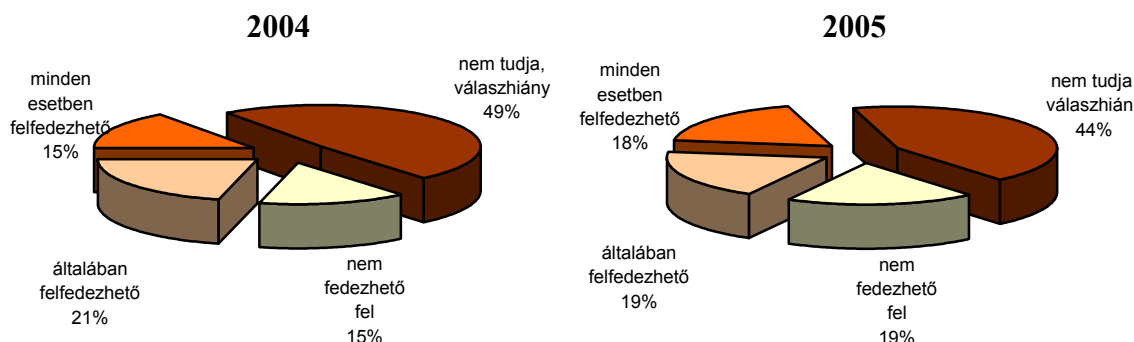
%-os megoszlás azok körében, akik már hallottak az elektronikus aláírásról, N=395



Az elektronikus aláírást ismerők 19%-a szerint egy ilyen aláírással ellátott dokumentum olvasásakor általában felfedezhető a dokumentum aláírást követő esetleges módosítása, 18% szerint pedig ezek a változtatások minden esetben nyomon követhetőek. Azok, akik úgy tudják, hogy ez nem így van, 19%-ot képviselnek a kérdezettek körében. A bizonytalanok aránya ebben a kérdésben nagyon magas: a válaszadók 43%-a nem rendelkezik ismeretekkel az elektronikus aláírással ellátott dokumentumok módosíthatóságával kapcsolatban.

11. ábra Ön szerint az elektronikus aláírással ellátott dokumentum olvasásakor a dokumentum aláírást követő módosítás felfedezhető-e?

%-os megoszlás azok körében, akik már hallottak az elektronikus aláírásról, N=395



Leginkább a nők (49%-uk), az 50-59 évesek és a 60 év felettiak (51%-uk, illetve 67%-uk), valamint nyugdíjasok és GYES-en, GYED-en lévők (67%, illetve 54%) bizonytalanok ebben a kérdésben. A 18-25 évesek jellemzőbben (30%) érveltek a változások mindenkori, a 26-35 év közöttiek pedig a módosítások esetenkénti felfedezhetősége mellett érveltek.

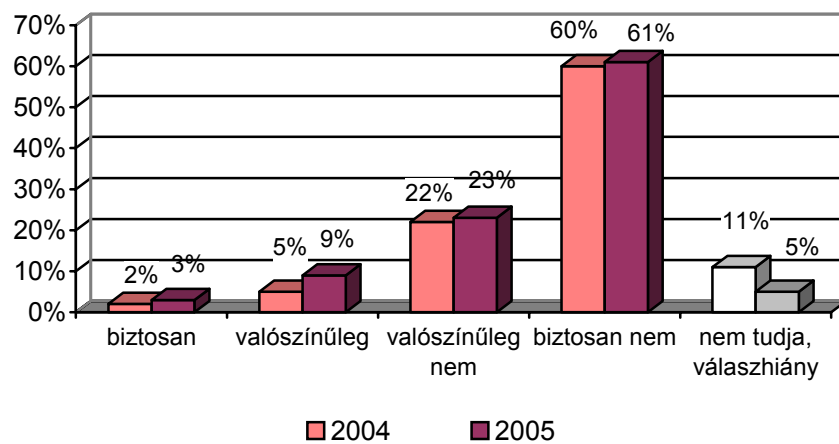
Az elektronikus aláírás használatának valószínűsége

Azoknak a többsége, akik már hallottak az elektronikus aláírásról úgy véli, hogy az elkövetkezendő évben biztosan nem fogja ezt az aláírási formát használni (61%). További 23%-uk úgy gondolja, hogy az ő esetében valószínűleg nem kerül sor az e-aláírás használatára. Mindössze a lakosság ezen részének 9%-a valószínűsíti, illetve 3%-a veszi biztosra, hogy a közeljövőben így lát el „kézjeggyel” valamely dokumentumot.

Az elektronikus aláírás használata a 60 év felettieket, az alacsony végzettségűeket és a nyugdíjasokat nagy valószínűséggel a jövőben sem fogja érinteni. (Egyéb tekintetben a különböző lakossági csoportokhoz kapcsolódóan a válaszadók alacsony száma miatt nem fogalmazható meg szignifikáns összefüggés.)

12. ábra Mennyire valószínű, hogy használni fogja az elektronikus aláírást a következő 12 hónapban?

%-os megoszlás azok körében, akik már hallottak az elektronikus aláírásról, N=395



3.2 Vállalati felmérés

3.2.1 A felmérésről

2005 júliusában számítógéppel támogatott telefonos interjúk segítségével 1000 hazai, legalább 5 főt foglalkoztató vállalatot kerestünk meg. A vizsgálat legfőbb célja a magyarországi vállalatok

- elektronikus adatkezelésének, az elektronikus aláírások elterjedtségének és használatának megismerése,
- az elektronikus aláírással kapcsolatos vélemények, igények felmérése,
- az elektronikus azonosítás jelenlegi vállalati gyakorlatának feltérképezése,
- az elektronikus azonosítással kapcsolatos vállalati tervek megismerése.

3.2.2 A mintakiválasztás és a mintahiba

A vizsgálat a mintába került 1000 hazai vállalat informatikai vezetőjének, ennek hiányában a cégek első számú vezetőinek telefonos megkérdezésével, standard kérdőívek segítségével zajlott. A kutatásba bevont 1000 vállalat ágazati besorolását és a cégek létszámadatait tekintve megbízhatóan reprezentálja a hazai vállalatok összességét.

Az adott mintanagyság ($N=1000$) mellett a vizsgálatban nyert adatokról 95 százalékos biztonsággal állítható, hogy legfeljebb ± 3 százalékponttal térnek el attól, amit az összes magyarországi vállalat megkérdezésével kaptunk volna. Ez a mintahiba azonban meghaladhatja a ± 3 százalékpontot akkor, ha egy megoszlást nem a vizsgálatba bevont cégek összességére, hanem annak kisebb alcsoportjára adunk meg².

² Amennyiben például az elektronikus aláírást használó cégek körét vizsgáljuk, a mintahiba ennél jóval nagyobb lehet, hiszen az esetszám itt jóval alacsonyabb.

2. táblázat A válaszadó minta és az alapsokaság összetétele

	Minta db	Alapsokaság db
<i>Ágazat szerint</i>		
Mezőgazdaság és halászat	62	2888
Bányászat, feldolgozóipar, villamos-energia, gáz-, gőz-, vízellátás	219	14228
Építőipar	135	7864
Kereskedelem, járműjavítás	215	17153
Vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás	68	3392
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	70	3026
Pénzügyi tevékenység, ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	170	10708
Oktatás, egészségügy és egyéb szolgáltatások	61	2494
<i>Az alkalmazottak száma szerint</i>		
5-9 fő	354	30183
10-19 fő	252	16551
20-49 fő	194	9482
50-249 fő	118	4616
250 fő felett	82	921
Összesen	1000	61 753

3. táblázat A válaszadó minta és az alapsokaság összetétele

	Minta %	Alapsokaság %
<i>Ágazat szerint</i>		
Mezőgazdaság és halászat	6	5
Bányászat, feldolgozóipar, villamos-energia, gáz-, gőz-, vízellátás	22	23
Építőipar	14	13
Kereskedelem, járműjavítás	22	28
Vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás	7	5
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	7	5
Pénzügyi tevékenység, ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	17	17
Oktatás, egészségügy és egyéb szolgáltatások	6	4
<i>Az alkalmazottak száma szerint</i>		
5-9 fő	35	49
10-19 fő	25	27
20-49 fő	19	15
50-249 fő	12	8
250 fő felett	8	2

*A százalékos adatok összege a kerekítések miatt eltérhet a 100-tól. A minta megoszlása az alapsokaság összetétele szerinti visszasúlyozás előtt értendő.

3.2.3 A válaszadó vállalatok néhány jellemzője

Az alapsokaságban a vállalatok 5%-a foglalkozik mezőgazdasági vagy azzal rokon tevékenységgel, 23%-uk ipari tevékenységet (bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia) végez, 13%-uk pedig az építőipar területén tevékenykedik. A kereskedelem, járműjavítás területén működő vállalatok aránya 28% volt az alapsokaságban, 17%-nyian foglalkoznak különféle gazdasági szolgáltatásokkal, 5-5% azoknak az aránya, akik a vendéglátás-

idegenforgalom, illetve a szállítási, szállítmányozási, raktározási, hírközlési területen végeznek szolgáltatásokat, 4%-nyian pedig egyéb szolgáltatási területen (oktatás, egészségügy) tevékenykednek.

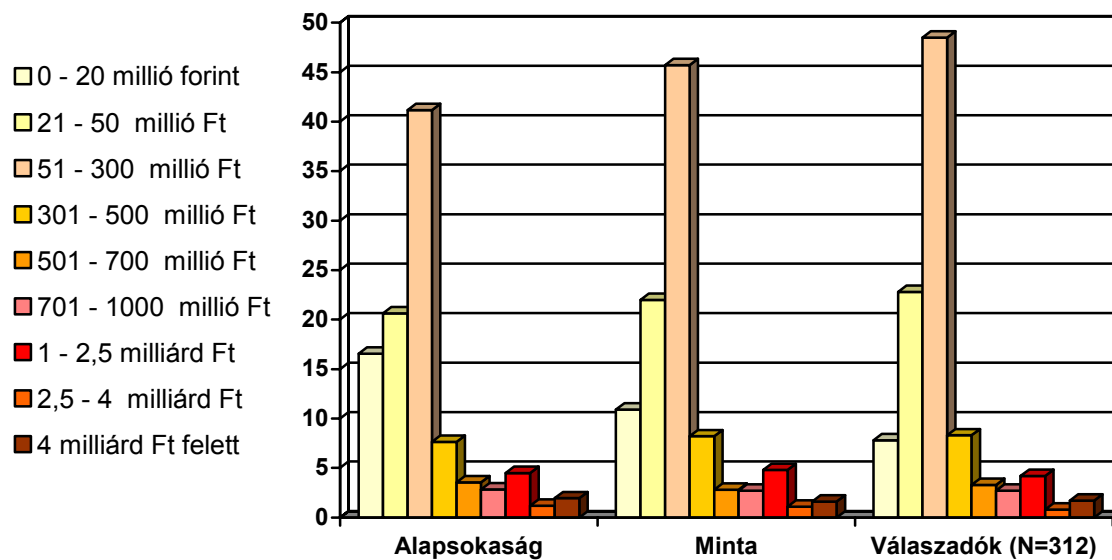
A cégek alkalmazotti létszámát alapul véve csaknem minden második vállalkozás a mikrovállalkozások közé tartozik, hiszen 5-9 főt foglalkoztatnak (49%). További 27% azoknak az aránya, akik 10-19 fő részvételével végzik munkájukat, 15%-uk 20-50 főt foglalkoztat, míg az ennél nagyobb létszámmal működő vállalatok aránya összesen 8%.

A két háttérváltozó között szignifikáns kapcsolat van, az átlagosnál jóval gyakrabban tartoznak a nagyobb létszámmal működő gazdálkodó szervezetekhez az ipar területén működő vállalkozások, s ugyancsak gyakoribb a nagy létszámú üzemek jelenléte a mezőgazdaság területén tevékenykedők esetében. Ennek oka az, hogy a mezőgazdaságban sokkal nagyobb arányú a nem jogi személyiségű vállalkozások és az egyéni vállalkozók (pl. őstermelők) súlya, így a kettős könyvvitelt vezető cégek az ágazat „krémjét” jelentik. A kereskedelem és a szolgáltatások terén viszont valamelyest felülreprezentáltak a legfeljebb 20 főt foglalkoztató cégek.

Az 5 fő feletti vállalatokat a létszámhoz hasonlóan az árbevétel szerint kialakított kategóriák szerint is csoportokba sorolhatjuk. A KSH által létrehozott kategóriák szerint az 5 fő feletti cégek 17%-a 20 millió forint alatti árbevételt realizált 2004-ben, 21%-uknak 21-50 millió forint közötti árbevétele volt, legnagyobb hányaduk (41%) pedig 51-300 millió forint közötti árbevételt ért el. Az 51-300 millió forintos kategória magas részesedése érthető, mert ez az osztályköz hosszúnak számít az alacsony árbevétel-tartományban. A cégek 10%-ának volt 301-500 millió forintos, 4%-ának 501-700 millió forintos árbevétele. A 701 millió forintnál a cégek 10%-a ért el magasabb árbevételt.

A vállalatok az árbevételt sokkal érzékenyebb kérdésként kezelik, mint a foglalkoztatott létszámot, ezért az árbevétellel kapcsolatban összesen 312 értékelhető választ kaptunk. A minta vállalatainak árbevétel kategória szerinti megoszlása, szinte teljes mértékben megegyezik az alapsokaságban megfigyelt megoszlással.

13. ábra Az 5 fő feletti vállalatok árbevételének alakulása az országban és a mintában (N=1000) és az érdemi választ adók körében (N=312)



3.2.4 Az elektronikus aláírások elterjedtsége

Számítógépes háttér

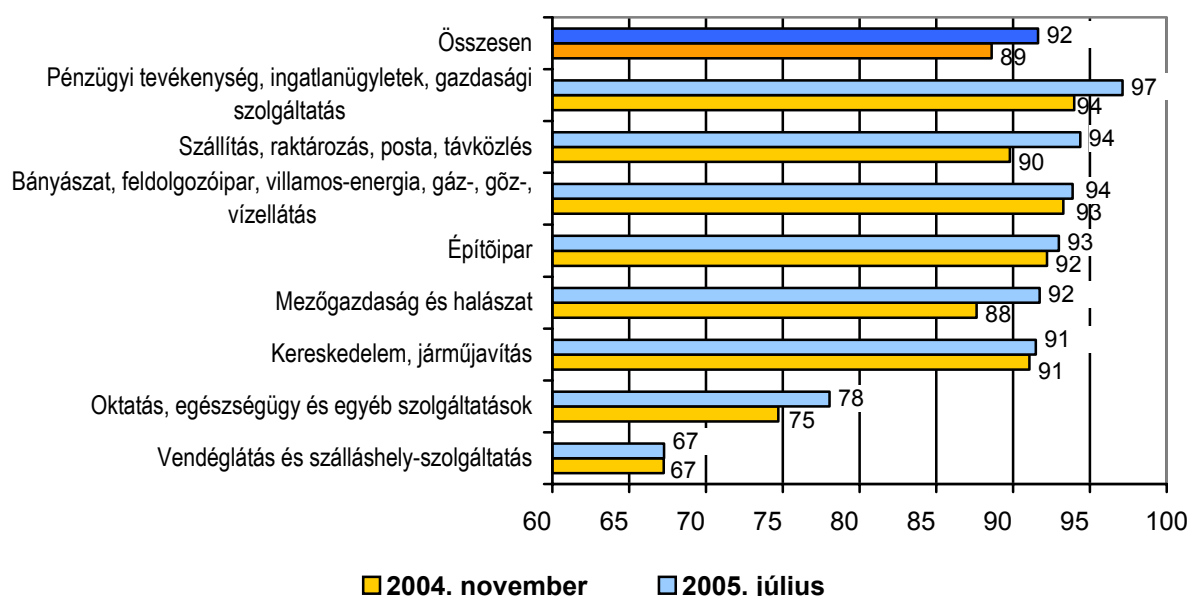
A vizsgálatba bevont vállalatok 92%-a használ munkája során számítógépet. A felmérés eredményei szerint a foglalkoztatott létszám, az ágazat és a régiók egyaránt szignifikáns kapcsolatot mutatnak a számítógép használatával.

A létszám esetében az összefüggést úgy fogalmazhatjuk meg, hogy **minél nagyobb cégről van szó, annál nagyobb eséllyel rendelkeznek személyi számítógéppel.** Az 50 főnél többet foglalkoztató vállalatok mindegyike rendelkezik PC-vel, míg a 20-50 fős cégeknél 98%, a 10-19 főseknél 94%, az 5-9 fős mikrovállalkozásoknál pedig 87% ez az arány.

A cégméretnél nagyobb különbségek jellemzik az egyes ágazatok vállalatait. A vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás területén működő, valamint az oktatás egészségügy és egyéb szolgáltatások ágazatokban tevékenykedő cégek az átlagnál jóval kisebb arányban (67%, illetve 78%) használnak számítógépet. Átlagot meghaladó számítógép használatról csak a pénzügyi tevékenység, ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás szektor esetében beszélhetünk, ahol az 5 fő feletti cégeknek 97%-a rendelkezik számítógéppel.

A régiók közül csak az Észak-Alföld esetében beszélhetünk az átlagostól szignifikánsan eltérő számítógép penetrációról. Ebben a régióban az 5 fő feletti cégeknek csak 85%-a használ PC-t. A számítógép használat esetében a vállalat árbevételeivel való összefüggést is megvizsgáltuk, és úgy találtuk, hogy minden 300 millió forintnál nagyobb árbevételű cég használ számítógépet.

14. ábra Használ-e vállalata számítógépet? (az „igen” válaszok százalékos aránya, N=1000)

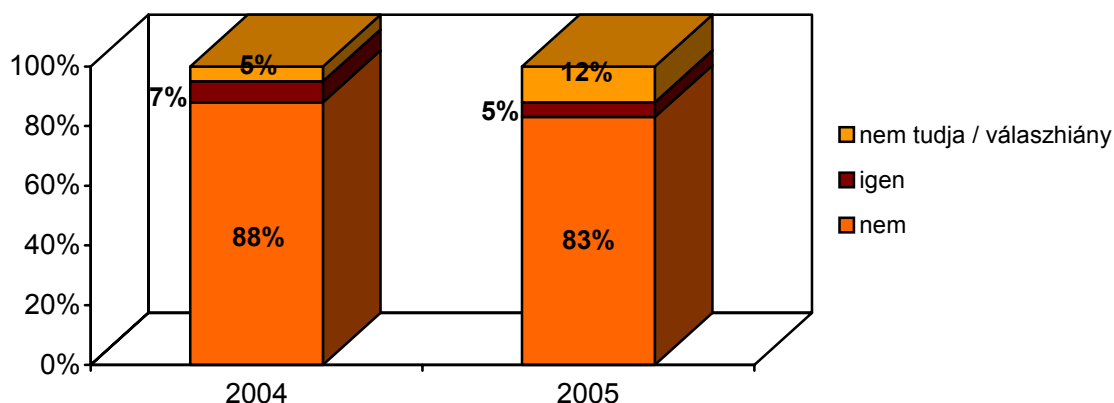


A számítógépet használó vállalatoknak (N=918) csak igen kis hányada, 5%-a használja az XML formátumot. A 2004-ben eredményül kapott 7% és a jelen felmérésben megfigyelt 5% nem különböznek egymástól szignifikánsan. Tevékenységi körök szerint csak a pénzügyi

tevékenységet, gazdasági szolgáltatásokat végzők körében haladja meg az XML-t használók aránya (10%) az országos átlagot. A létszám-kategóriákat vizsgálva a kifejezetten nagy vállalatokról mondhatjuk el ugyanezt, a legalább 250 főt alkalmazó cégek egyötöde használja a szabványt.

15. ábra Használják-e az XML formátumot vállalatuknál?

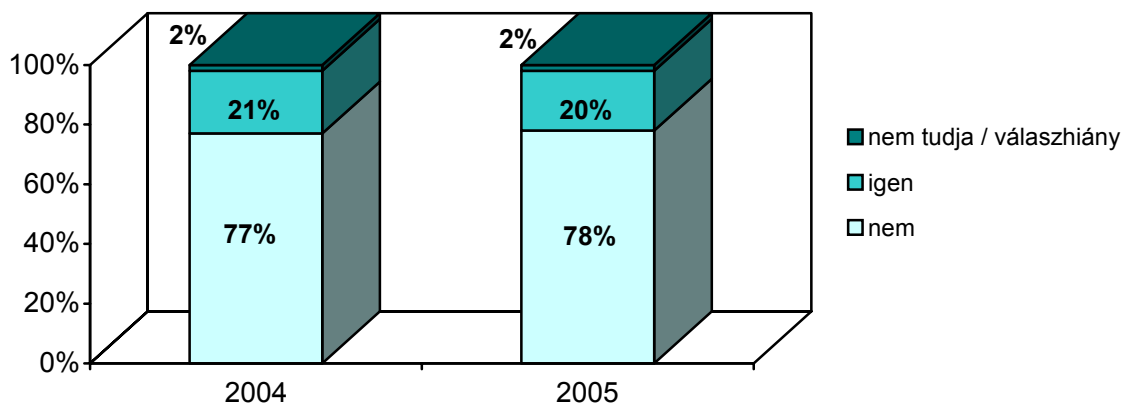
(a válaszok százalékos megoszlása a számítógépet használók körében, N=918)



Az XML használatánál valamivel elterjedtebb **az elektronikus dokumentumok titkosítása a továbbításnál, valamint a tárolásnál** – saját bevallásuk szerint - **a számítógépet használó cégek egyötöde** (ez az összes vállalatra vetítve 18%-os arányt jelent) **használ ilyen megoldásokat**, de a felmérés eredményei azt mutatják, hogy **2004 óta nem bővült a titkosítást használók tábora**. A titkosítás használata az ágazatokkal, a létszám-kategóriákkal és a régiókkal egyaránt szignifikáns kapcsolatot mutat. Tevékenységi körök szerint a pénzügyi és gazdasági szolgáltatásokat végzők (28%) és az építőipari cégek (9%) esetében beszélhetünk az átlagostól biztosan eltérő mértékű használatról. Az összefüggés megerősíti a 2004-ben tett megállapításokat. Az 5-9 fős cégek körében átlag alatti, míg a 20 főnél többet foglalkoztató vállalatoknál egyértelműen átlag feletti a titkosítást használók aránya, a nagyvállalatok 40%-a használ már valamilyen titkosítást. A régiók közül csak közép-magyarországot jellemzi az országos átlagtól eltérő használati arány (24%).

16. ábra Használnak-e titkosítást az elektronikus dokumentumok továbbításánál, tárolásánál vállalatuknál?

(a válaszok százalékos megoszlása a számítógépet használók körében, N=918)

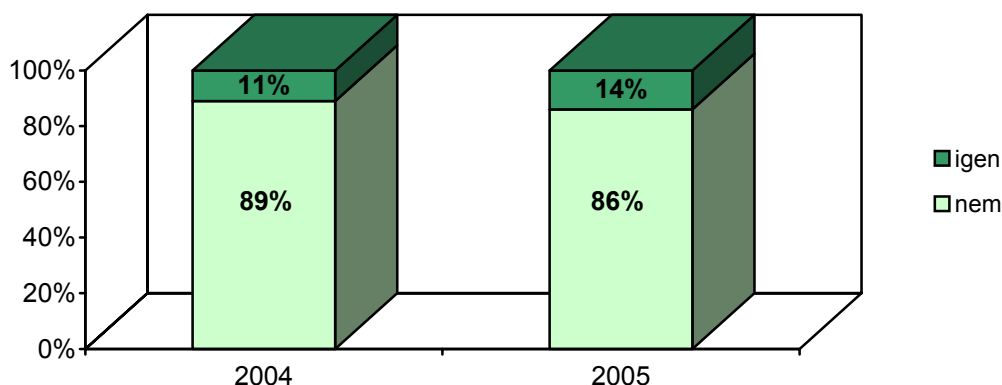


Az elektronikus aláírást használók és nem használók köre

2005-ben a számítógépet használó vállalatok **14%-a használ** – sajátbevallása szerint - **elektronikus aláírást**, míg 2004-ben a cégek 11%-a állította ugyanezt. Az elektronikus aláírás használat mindhárom bontási változóval (ágazat, létszám, régió) összefüggést mutat, de csak a létszám esetében vannak az országos átlagtól biztosan eltérő átlagértékek. A két alsó létszám-kategóriában (az 5-9, illetve a 10-19 fős cégeknél) átlag alatti (8%, illetve 9%) az elektronikus aláírást használók aránya. A 20-49 fős cégek 21%-a, míg **az 50 főnél többet foglalkoztató vállalatok 40%-a használ elektronikus aláírást.**

17. ábra Használnak-e vállalatánál elektronikus aláírást?

(a válaszok százalékos megoszlása a számítógépet használók körében, N=918)

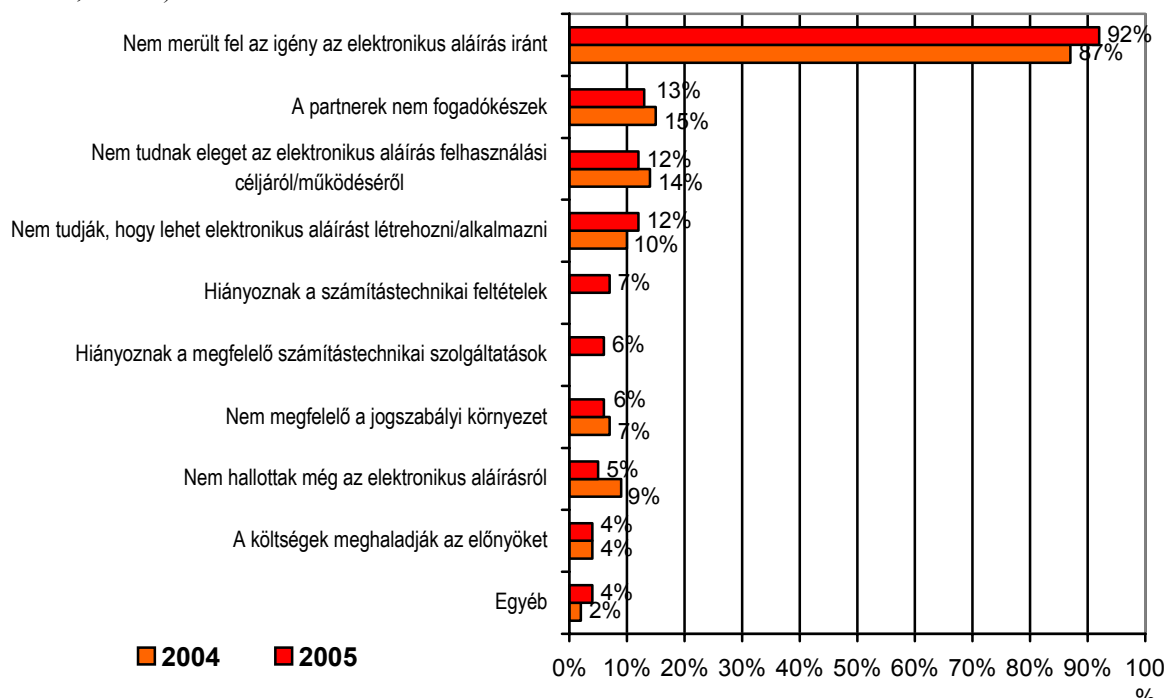


Az elektronikus aláírást nem használók (N=788) jellemzően (69%-os arányban) egy indokkal támasztották alá ezzel kapcsolatos döntésüket, 16%-uk azonban két szempontot is megemlített. Ennél összetettebben az érintett cégek 15%-a indokolta azt, hogy miért nem használnak elektronikus aláírást.

Az elektronikus aláírást nem használók meghatározó része (92%-a) azt állította, hogy **eddig nem merült fel igény** ez iránt a szolgáltatás iránt. Az összes többi válaszlehetőséget jóval alacsonyabb arányban jelölték meg a cégek. A megkérdezett cégek 13%-a jelölte meg a „partnerek nem fogadókészek” választ, illetve 12-12%-uk gondolta mondta azt, hogy azért nem használnak elektronikus aláírást, mert **kevés az információjuk** az elektronikus aláírás céljával, működésével kapcsolatban, valamint azt, hogy tájékozatlanok az elektronikus aláírás létrehozásának és alkalmazásának módjával kapcsolatban.

18. ábra Abban, hogy önök nem használnak elektronikus aláírást, szerepet játszik-e az, hogy...

(a válaszok százalékos megoszlása az elektronikus aláírást nem, számítógépet viszont használó vállalatok körében, N=788)



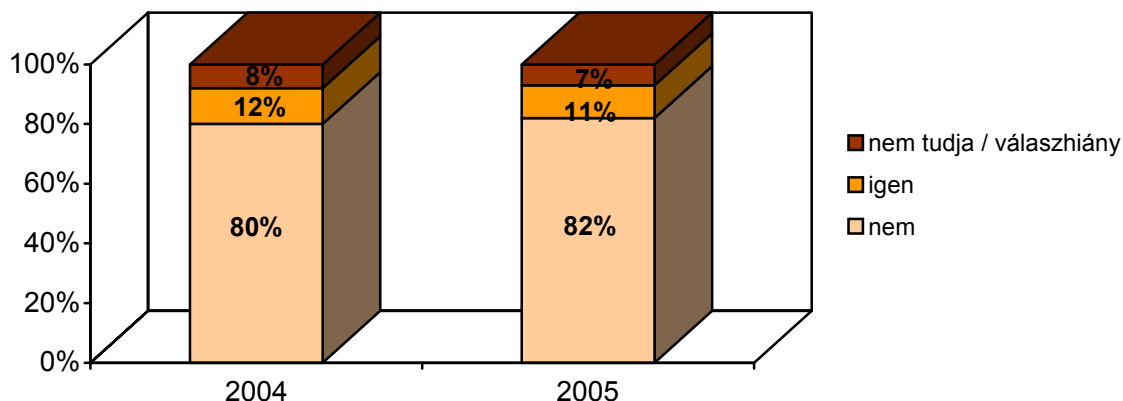
A megkérdezett cégek 7%-a szerint hiányoznak az elektronikus aláírás használatához szükséges számítástechnikai feltételek, 6%-uk szerint pedig a megfelelő számítástechnikai szolgáltatások nincsenek meg. A vállalatok 6%-a a jogszabályi környezetet nem tartja megfelelőnek, **a felkeresett vezetők 5%-a pedig még nem hallott az elektronikus aláírásról.** A válaszadók 5%-a említette azt, hogy elektronikus aláírás túlzott költségei is szerepet játszanak abban, hogy nem használják az elektronikus aláírást, 4%-uk pedig egyéb indoklást adott.

A számítógépet igen, de elektronikus aláírást nem használó vállalatok körében országosan általánosítható az az összefüggés, hogy a kereskedelem, járműjavításban az átlagosnál (5%) szignifikánsabban kisebb (2%), míg a szállítás, raktározás, posta, távközlés szektorban az átlagnál szignifikánsan nagyobb (18%) azon cégek aránya, amelyek még nem hallottak az elektronikus aláírásról. A szállítás, posta, távközlés ágazatban az átlagosnál (7%) szignifikánsan magasabb (20%) továbbá a jogszabályi környezetet elégtelennek tartó cégek aránya is.

Az elektronikus aláírást nem használók a jövővel kapcsolatban sem túlságosan bizakodóak, bár **11%-uk tervezi azt, hogy cégüknel 12 hónapon belül már alkalmazni fogja az elektronikus aláírást.** Ez amennyiben megvalósul 50%-kal növelné az elektronikus aláírást használók táborát. A megkérdezettek négyötöde (82%) biztos abban, hogy a következő egy évben nem válik elektronikus aláírás felhasználóvá, a válaszadók 7%-a pedig, még bizonytalan a jövőt illetően. Sem az ágazatok, sem a létszám-kategóriák, sem a régiók szerint nem találtunk szignifikáns összefüggést az elektronikus aláírás várható alkalmazásával kapcsolatban.

19. ábra Tervezik-e elektronikus aláírás alkalmazását cégükben 12 hónapon belül?

(a válaszok százalékos megoszlása az elektronikus aláírást nem használók körében, N=782)



Az elektronikus aláírás felhasználói köre várhatóan nem bővül majd a cégek által előrejelzett ütemben. A 2004-ben végzett felmérésben a számítógépet használó cégek 11%-a állította, hogy használ elektronikus aláírást. A számítógépet használó vállalatok fennmaradó részének (89%) 12%-a úgy nyilatkozott, hogy 1 éven belül bevezeti majd az elektronikus aláírást. **A 2004-es válaszok alapján 2005-re a számítógépet használó cégeken belül 22%-ra kellett volna emelkednie az elektronikus aláírást használó cégek arányának. Ezzel szemben a 2005-ben készült felmérés során csak a számítógépet használó cégek 14%-a állította magáról, hogy használ elektronikus aláírást, tehát a bővülés 11 százalékpont helyett csak 3 százalékpont lett. A 3 százalékpontos változás a statisztikai hiba határán belül van, tehát nem állíthatjuk azt, hogy 2004 óta egyáltalán bővült volna az elektronikus aláírást használó cégek köre.**

Az elektronikus aláírások jellege

Az érintettek 39%-a válaszolta, hogy a használt elektronikus aláírás a Nyilvános Kulcsú Technológián, ún. PKI technológián alapul. Első pillantásra szembevető lehet a PKI technológiát használatára igent mondók arányának 2004-ről 2005-re való megváltozása. Ezzel kapcsolatosan mindenképpen meg kell jegyezni, hogy az adattisztítás előtt a PKI-t használók aránya mindösszesen 26% volt, ami majdnem megegyezett a 2004-es értékkel. Az adattisztítást az idei évben kidolgozott módszertani fejlesztések alapján végeztük el, és különböző megfeleltetések alapján határoztuk meg a biztosan PKI-t használó cégek arányát. Mindössze néhány olyan cég (3%) volt, akik egyéb technológián alapuló elektronikus aláírásról tettek említést, viszont 41% határozottan kizárta az egyéb technológiát, 55% pedig bizonytalan volt a választ illetően.

4. táblázat A vállalata által használt elektronikus aláírás(t)...?

(a válaszok százalékos megoszlása az elektronikus aláírást használók körében, N=127)

	igen		nem		nem tudja, válaszhány	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Nyilvános Kulcsú Infrastruktúrán, ún. PKI technológián alapul	23	39	30	18	47	42
Egyéb technológián alapul	5	3	59	41	36	55

Az elektronikus aláírást használók 76%-a csak zárt körben, egyedi megállapodás alapján használja azt. A cégek 13%-a az elektronikus aláírás törvényi szabályozásának megfelelően nyílt körben is érvényes aláírással rendelkezik, 4%-uk pedig, zárt és nyílt körben egyaránt használónak számít.

5. táblázat A vállalata által használt elektronikus aláírás(t)...?

(az igen válaszok százalékos megoszlása az elektronikus aláírást használók körében, N=127)

	2004	2005
Zárt körben, egyedi megállapodás alapján használják	81	76
Nyílt körben használják az elektronikus aláírás törvénynek megfelelően	8	13
Zárt és nyílt körben egyaránt használják	n.a.	4
Nem tudja	11	9

Azokat, akik nem zárt körben használják az elektronikus aláírást (N=21) arról is megkérdeztük, hogy használnak-e *fokozott biztonságú elektronikus aláírást*³, illetve *minősített elektronikus aláírást*⁴. Mindkét esetben 13 vállalatnál kaptunk igen választ, és 8 olyan vállalat volt, amelyik mind a két kérdésre igennel válaszolt. 3 vállalat nem tudta megmondani, milyen aláírást használnak.

Az elektronikus aláírást zárt körben, egyedi megállapodások alapján használó cégektől (N=102) megkérdeztük, hogy melyik cég hitelesítés-szolgáltatását veszik igénybe, illetve hogy saját belső hitelesítés szolgáltatásuk van-e. A 2004-ben készült felméréshez hasonlóan, a megkérdezett cégek igen nagy hányada nem tudott válaszolni a kérdéseinkre 53%-uk (2004-ben 40%) egy cég nevét sem említette meg. A válaszok mélyebb elemzésre nem alkalmasak, az értékelhető válaszok (N=49) 87%-ánál (2004-ben 83%) a vállalatvezetők egyetlen céget neveztek meg hitelesítés szolgáltatóként, 6 olyan cég volt, amelynek 2 vagy ennél több hitelesítés szolgáltatója is van. A leggyakrabban említett hitelesítés szolgáltató az APEH volt (19 említés), valamint számottevő említés tartozott még a „Giro Rt.” és a „saját belső, cégen, cégcsoporton belüli hitelesítés szolgáltatójuk van” válaszokhoz. A Máv Informatika Kft., Microsec Kft., Netlock Kft., T-Com válaszlehetőségek közül egyiket sem említették legalább 5-ször.

A magukat elektronikus aláírást használónak mondó cégek válaszaiban az elemzés során nagyfokú bizonytalanságot fedeztünk fel, így a válaszok különböző bizonytalansági csoportokba való besorolásával becslést készítettünk arra, hogy mekkora lehet az elektronikus aláírást valóban használó cégek aránya. A 127 magát elektronikus aláírás felhasználónak tartó cégből 6 sem az általa használt technológiával, sem az elektronikus aláírás felhasználási körével (zárt vagy nyílt), sem a hitelesítés szolgáltatójával, sem az elektronikus aláírás felhasználási területével (pénzügyi szolgáltatás, hatósági ügyek) kapcsolatosan nem adott érdemi választ. Az említett kérdések mindegyikénél a „nem tudom” választ jelölte meg, illetve elenyésző mértékben nem válaszolt, ezért ezeket a válaszokat az abszolút bizonytalan kategóriába soroltuk. További 3 cég az előbb említettek közül csak a felhasználási területtel kapcsolatban állított valamit, így ezeket is erősen bizonytalanak tekintettük. A bizonytalan kategóriába 30 céget soroltunk be, amelyek sem a használt technológiával, sem a hitelesítés szolgáltatóval kapcsolatban nem válaszoltak. Az elektronikus aláírást használó cégek minimális arányát a bizonytalan, az erősen bizonytalan és az abszolút bizonytalan válaszok

³ Amely 1. alkalmas az aláíró azonosítására és egyedülállóan hozzá köthető, 2. olyan eszközzel hozták létre, mely kizárólag az aláíró befolyása alatt áll, 3. a dokumentum tartalmához olyan módon kapcsolódik, hogy minden - az aláírás elhelyezését követően az iraton, illetve dokumentumon tett - módosítás érzékelhető.

⁴ Olyan fokozott biztonságú elektronikus aláírás, amely biztonságos aláírás-létrehozó eszközzel készült, és amelynek hitelesítése céljából minősített tanúsítványt bocsátottak ki.

elhagyásával adódó aránnyal közelítjük. Ezek alapján úgy becsüljük, hogy a számítógépet használó 5 fő feletti vállalkozások körében az elektronikus aláírást használók aránya kisebb, mint az eredményül kapott 14%. Véleményünk szerint az 5 fő feletti, számítógéppel rendelkező cégeknek biztosan 10%-a, nagy valószínűséggel pedig, mintegy 12%-a használ elektronikus aláírást, ami összesen mintegy 6100-7300 céget jelent.

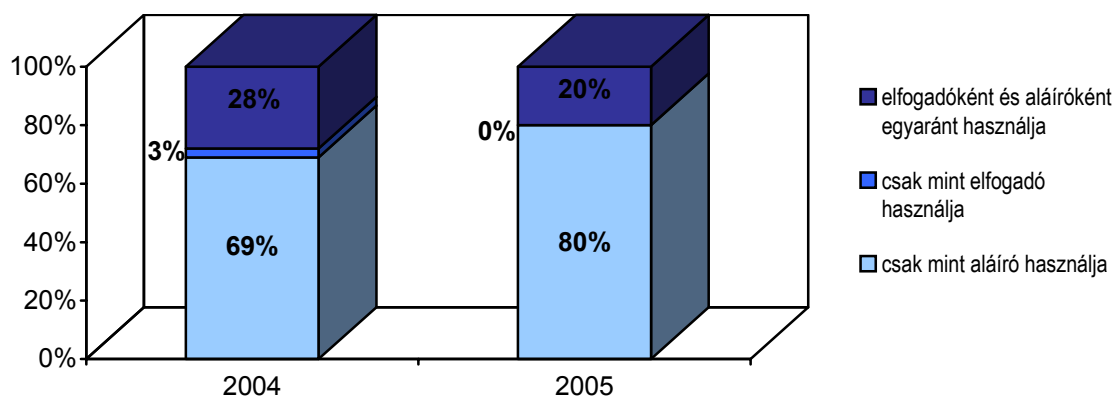
Az elektronikus aláírások használatának módja és köre

Az elektronikus aláírás használóinak (N=127) **80%-a csak aláíróként**, 20%-a pedig elfogadóként és aláíróként is kapcsolatba kerül az elektronikus aláírással. A mintában egyetlen cég sem válaszolt úgy, hogy kizárólag elfogadóként használná az elektronikus aláírást. Az alacsony elemszám miatt nincsenek megbízható összefüggések az elektronikus aláírás felhasználási módja és az általunk használt bontási változók (ágazat, létszám, régió) között.

Az elektronikus aláírások használatának legfőbb terepe a **hatóságokkal való kapcsolattartás**, ilyen célból **a használók csaknem kétharmada (65%-a) igénybe veszi a technológiát**. A hatóságokkal való kapcsolattartást megjelölők aránya több, mint négyszeresére nőtt 2004-hez képest. A hatóságokkal való kapcsolattartáson belül már 2004-ben is messze kiemelkedő arányban jelezték a cégek az APEH-vel való kapcsolattartást, és ez az arány 2005-ben tovább nőtt. Az egyéb hatósági ügyek esetében jóval alacsonyabb, a KSH-val és a TB-vel való ügyintézésen kívül leginkább említésre sem méltó az elektronikus aláírást felhasználó cégek aránya.

20. ábra Az elektronikus aláírást milyen módon használják?

(a válaszok százalékos megoszlása az elektronikus aláírást használók körében, N=127)



A második legtöbbször említett felhasználási terület **a pénzügyi szolgáltatókkal való kapcsolattartás, ügyintézés**, amit **az elektronikus aláírást használó cégek mintegy fele (52%-a)** jelölt meg. Ezen belül is kimagasló szerepük van a bankoknak (pl. átutalás), a pénzügyeket érintő elektronikus aláírást említők mindegyike él ezzel a lehetőséggel. Sokkal kevésbé elterjedt a magánnyugdíjpénztárakkal való kapcsolattartás, s még kevésbé jellemző a tiszta elektronikus ügyintézés a biztosítókkal való tranzakciókra. Az elektronikus aláírásokat használók nagyjából egytizede számolt be arról, hogy számlázásnál (13%), illetve elektronikus levelek aláírásánál (8%) él az elektronikus aláírás lehetőségével.

6. táblázat Használják-e az elektronikus aláírást ...?

(százalékos megoszlás az elektronikus aláírást használók körében, (2004-re N=102; 2005-re N=127))

	igen		nem		nem tudja, válaszhiány	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Elektronikus levelek aláírásához	24	8	74	91	2	2
Számlázásnál, vagy a számlák kifizetésekor	35	13	65	85	0	2
Dokumentumok kezelésekor	23	6	74	92	3	2
Áfa és egyéb adó bevallásoknál	35	5	62	94	3	2
Áruk és szolgáltatások megrendelésénél	11	4	88	93	2	3
Pénzügyi szolgáltatókkal való kapcsolatban	65	52	33	42	2	2
Azon belül*: Bankokkal való kapcsolatban (pl. átutalások)	98	100	2	0	0	0
Biztosítókkal való kapcsolatban	8	5	89	95	3	0
Magánnyugdíj pénztárakkal való kapcsolatban	20	7	77	92	3	1
Egyéb pénzügyi szolgáltatókkal kapcsolatban	0	2	100	97	0	1
Hatósággal való kapcsolatban	17	63	80	35	3	2
Azon belül**: KSH-val való kapcsolatban	33	11	64	88	3	1
APEH-val való kapcsolatban	82	97	18	3	0	0
Önkormányzattal való kapcsolatban	9	1	88	98	3	1
Cégbírósággal való kapcsolatban	12	2	79	97	3	1
TB-vel való kapcsolatban	23	6	78	93	0	1
Közjegyzővel való kapcsolatban	12	0	82	99	6	1
Okmányirodával való kapcsolatban	9	0	85	99	6	1
Vámhatósággal való kapcsolatban	9	0	85	99	6	1
egyéb hatósággal kapcsolatban	0	0	94	99	6	1
Egyéb területen	3	0	96	97	1	3

* 2004-re N=66; 2005-re N=71 ** 2004-re N=17; 2005-re N=80

Az egyes használati köröket összegezve azt láthatjuk, hogy a cégek 57%-a 1 területet említett az általunk felsorolt 8 lehetséges fő terület közül. Az elektronikus aláírást az érintettek egynegyede (27%) az általunk felsoroltak közül két területen is használja, míg az ennél több használati lehetőséget is megemlítek együttes aránya 13%. A cégek a felsorolt 8 válaszlehetőség közül átlagosan 1,58-at jelöltek meg.

7. táblázat Az elektronikus aláírás használati körének nagyságrendje

(a fő használati területek számának százalékos megoszlása és az átlagos használat az elektronikus aláírást használók körében, N=127)

	2004	2005
Egyet sem említett	2	2
1 területet említett	43	57
2 területet említett	24	27
3 területet említett	15	10
4 területet említett	8	2
5 vagy több területet említett	8	1
Átlagosan	2,11	1,58

A **pénzügyi szolgáltatókkal és a hatósággal való kapcsolattartás** válaszok igen magas megjelölési aránya miatt megvizsgáltuk, hogy mekkora azon cégek aránya, amelyek kizárólag csak az egyik, vagy másik célból, illetve csak erre a két célra használják az elektronikus aláírást. A szükséges szűrések elvégzése után azt az eredményt kaptuk, hogy az **elektronikus aláírást használó vállalatok 73%-a csak az említett két terület valamelyikén, illetve csak ezen a két területen használja az elektronikus aláírást.**

8. táblázat Az elektronikus aláírás használati köre

(a két legtöbbet említett használati területek számának százalékos megoszlása az elektronikus aláírást használók körében, N=127)

	2005
Csak egy dologra használja, és a pénzügyi szolgáltatókkal való kapcsolatban használja	22
Csak egy dologra használja, és a hatósággal való kapcsolatban használja	32
Csak a fenti két területen használja	18
Összesen	73

Az elektronikus aláírást használó cégek (N=127) szinte egyáltalán nem (94%) vásároltak 2004-ben tanúsítványt (véltetően ők nem vásárolták, hanem kapták azt például bankoktól, vagy államigazgatási szervektől, pl.:APEH). A **munkatársi /szervezeti személy** tanúsítvánnyal kapcsolatban 4 cégtől kaptunk igenlő választ. Szervezeti aláíró tanúsítványt, a titkosító tanúsítványt, illetve eszköz (szerver) tanúsítványt sorrendben egy, egy, illetve három cég vásárolt.

Az elektronikus aláírások használói

Az elektronikus aláírásokat használó cégek közül 22-en állították, hogy nyílt körben használják az elektronikus aláírást, közülük 13-an használnak fokozott biztonságú aláíró tanúsítványt. A fokozott biztonságú tanúsítványt használók közül 1 cégnél 1 munkatárs rendelkezik érvényes aláíró tanúsítvánnyal, 5-5-en számoltak be 2, illetve 3 munkatársról, és 2 olyan vállalat volt, ahol 5-nél többen rendelkeznek fokozott biztonságú aláíró tanúsítvánnyal. Az érdemi választ adó cégeknél átlagosan 5,13 alkalmazott rendelkezik fokozott biztonságú aláíró tanúsítvánnyal. A magas átlagérték egy kiugróan magas válasznak köszönhető, amennyiben ezt a választ figyelmen kívül hagyjuk, az átlagérték 3,62-re csökken.

Az elektronikus aláírásokat használó cégek közül szintén 13-an számoltak be arról, hogy nyílt körben használják az elektronikus aláírást és van minősített aláíró tanúsítvánnyal rendelkező munkatársuk. 4 válaszadó nem tudta megmondani, hogy hány munkatársuk rendelkezik minősített aláíró tanúsítvánnyal. 3 cégnél egy alkalmazott, 2-2 cégnél 2, illetve 3 alkalmazott, 2 vállalatnál pedig, 5-nél több alkalmazott rendelkezik ilyen eszközzel.

Az elektronikus aláírást használók közül minden negyedik válaszadónál senkinek nincs elektronikus aláíráshoz használható **intelligens chipkártyája**, 21%-uknál egy ember, 25%-uknál kettő személy, míg 20%-uknál kettőnél több munkatárs használ intelligens chipkártyát. Az elektronikus aláírásokat használó cégek 11%-a nem tudott információt adni az intelligens chipkártyával rendelkező munkatársak számáról. Az érdemi választ adók körében az átlagérték - amennyiben az intelligens chipkártyával nem rendelkezőket 0 értékkel vesszük figyelembe - 2,42 darab volt, de ezt az értéket megemeli egy kiemelkedően magas válaszárték (700 fő). Azon cégek körében, ahol legalább egy munkatárs rendelkezik elektronikus aláíráshoz használandó intelligens chipkártyával (N=42) az átlagérték 3,22 darab volt.

9. táblázat Hány alkalmazottjuk rendelkezik elektronikus aláíráshoz használandó intelligens chipkártyával?

(az említések számának százalékos megoszlása az elektronikus aláírást használók körében, N=127)

	2004	2005
Nem tudja / válaszhány	17	11
Senkinek nincs	42	23
1 munkatárs	13	21
2 munkatárs	15	25
3 munkatárs	10	15
4-nél több munkatárs	3	5
Átlagosan (fő)	2,47	2,42
Átlagosan a chipkártyával rendelkezők körében (fő)	4,96	3,22

Az elektronikus aláírásokat használó cégek 24%-a úgy válaszolt, hogy ők nem rendelkeznek **chipkártya olvasóval**, 52%-uk egy darabról tud, 13%-uk pedig legalább 2 darab ilyen eszköztől számolt be. A válaszadók egytizede nem tudta megmondani, hogy hány chipkártya leolvasójuk van. Az átlagérték az érdemi választ adók körében 2,67 darab kártya-leolvasó volt. A chipkártya-leolvasók átlagos száma az összes válaszadóra vetítve (az ilyen eszközzel nem rendelkezőket 0 értékkel figyelembe véve) átlagosan 1,96 darab volt.

10. táblázat Hány chipkártya olvasóval rendelkezik vállalatuk?

(az említések számának százalékos megoszlása az elektronikus aláírást használók körében, (2004-re N=102, 2005-re N=127))

	2004	2005
Nem tudja / válaszhány	25	11
0 darab	44	24
1 darab	23	52
2 darab	7	9
3 vagy ennél több darab	2	4
Átlagosan (db)	2,72	1,96
Átlagosan a chipkártyával rendelkezők körében (db)	6,47	2,67

Az elektronikus aláírást használó cégek 52%-a arról számolt be, hogy egyetlen munkatársuk sem rendelkezik elektronikus aláíráshoz alkalmas USB token-nel. Az átlagérték – a 0 válaszokat figyelembe véve - 0,84 fő volt, a legalább 1 USB Token-nel rendelkező cégek körében az átlagérték 2,41 fő volt. A megkérdezettek egyötöde nem tudta megmondani, hogy hány munkatársuk rendelkezik elektronikus aláíráshoz használatos USB Token-nel.

11. táblázat Hány USB tokennel rendelkezik vállalatuk?

(az említések számának százalékos megoszlása az elektronikus aláírást használók körében, (2004-re N=102, 2005-re N=127))

	2004	2005
Nem tudja / válaszhiány	30	20
0 fő	61	52
1 fő	4	10
2 fő	4	10
3 vagy ennél több fő	2	8
Átlagosan (fő)	0,48	0,84
Átlagosan a chipkártyával rendelkezők körében (fő)	3,26	2,41

Az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatások használata

Az elektronikus aláírást használó cégek 74%-a arról számolt be, hogy **2004-ben nem vásárolt időbélyeg szolgáltatást**, 19%-uk pedig nem tudott érdemi információt rendelkezésünkre bocsátani a kérdésben. Az elektronikus aláírást használók elenyésző hányada (7% - 9 cég) vesz igénybe fokozott biztonságú időbélyeg-szolgáltatást, minősített időbélyeg-szolgáltatást pedig még ennél is kevesebben (5%), mindössze 6 cég számolt be erről. erről.

Arra a kérdésre, hogy 2004 folyamán hányszor vett igénybe vállalatuk időbélyeg szolgáltatást, összesen 9 cég válaszolt. A 0 válaszokat figyelembe véve azt az eredményt kaptuk, hogy az elektronikus aláírást használó cégek átlagosan 3,11 darab időbélyeg igazolást vásároltak. A legalább egy időbélyeg igazolást vásárlók körében az átlagérték 35,85 darab volt. Az átlagot jelentősen megemeli egy magas válaszárték, amit figyelmen kívül hagyva a legalább egy időbélyeg igazolást vásárlók körében 13 darab az átlagérték.

A fokozott biztonságú és a minősített elektronikus aláírás tanúsítványokért, illetve a fokozott biztonságú és a minősített időbélyeg igazolásokért fizetett összegekkel kapcsolatban nem kaptunk értékelhető válaszokat. A cégek döntő többsége nem válaszolt, néhányan pedig 0 Ft értéket mondtak. A minősített elektronikus aláírás tanúsítványok esetében egy cég mondott konkrét összeget, ez a válaszadó összesen 30 ezer forintot fizetett a tanúsítványokért. Az egyéb, az elektronikus aláírással kapcsolatban felmerült, összegeket vizsgáló kérdésre összesen 73 cég válaszolt. Közülük 69-en 0 Ft költséget mondtak, 2 cég említett 20-30 ezer forint közötti összeget, további 2 cég pedig 100 ezer forintot.

Az elektronikus aláírást használó cégek közül hárman tapasztaltak olyan káreseményt, ami a válaszadók megítélése szerint az elektronikus aláírás használatával elkerülhető lett volna, ennek nagyságrendjére vonatkozóan a válaszadók 500 ezer Ft, 3 millió Ft, illetve 5 millió Ft-os becslést adtak.

3.2.5 Az elektronikus azonosítás

Internet-ellátottság, internet-használat

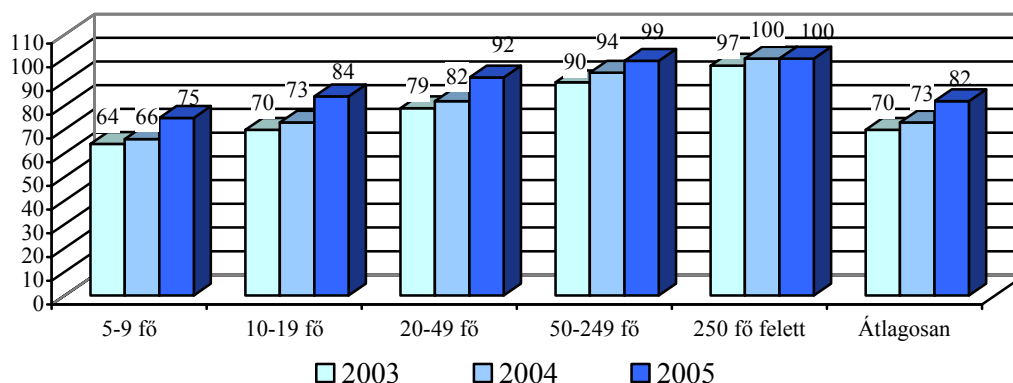
A hazai (legalább 5 főt foglalkoztató) cégek körében **az internet-penetráció 82%-os volt 2005 júliusában**, szemben a 2004-ben mért 73% körüli aránnyal. A 2004-ben készült felmérésben mértnél 9 százalékponttal magasabb érték már kívül esik a statisztikai hiba határán, tehát tavaly óta egyértelműen nőtt az internet penetráció. **Az internet-csatlakozással való ellátottság a számítógépet használó cégek körében 89%**. A teljes 5 fő feletti vállalati körből mintegy 22,7 ezer darab 5-9 fős mikrovállalat, 22,6 ezer kisvállalat, 4,5 ezer középvállalat és 900 nagyvállalat rendelkezik internet hozzáféréssel, ami összesen mintegy 50,5-51 ezer céget jelent.

Azon cégek aránya, amelyek számítógéppel igen, internet-hozzáféréssel viszont nem rendelkeznek, az országos átlagnál (10%) biztosan magasabb a mezőgazdaságban és a halászatban (21%), és biztosan alacsonyabb a pénzügyi tevékenység, ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás, valamint a szállítás, raktározás, posta, távközlés szektorban (3%, illetve 2%). A kisebb cégek körében szintén átlag feletti, míg a nagyobbaknál átlag alatti a számítógéppel igen, de internettel nem rendelkező vállalatok aránya.

Az internet-csatlakozással rendelkező vállalkozások aránya a kisebb cégektől a nagyvállalatok felé haladva növekszik: az 5-9 fős cégek átlagosnál kisebb hányada (75%-a), míg a 10-19 fős cégek 84%-a, a 20-49 fős cégeknek pedig 92%-a rendelkezik valamilyen internet-hozzáféréssel. Legnagyobb arányban értelemszerűen a közép- és nagyvállalatoknak van csatlakozása: az 50-249 fős cégeknek 99%-a kapcsolódik a világhálózathoz, a 250 főnél több dolgozót foglalkoztató vállalkozások körében pedig gyakorlatilag 100% a penetráció.

21. ábra Az Internet-csatlakozással rendelkező vállalatok aránya

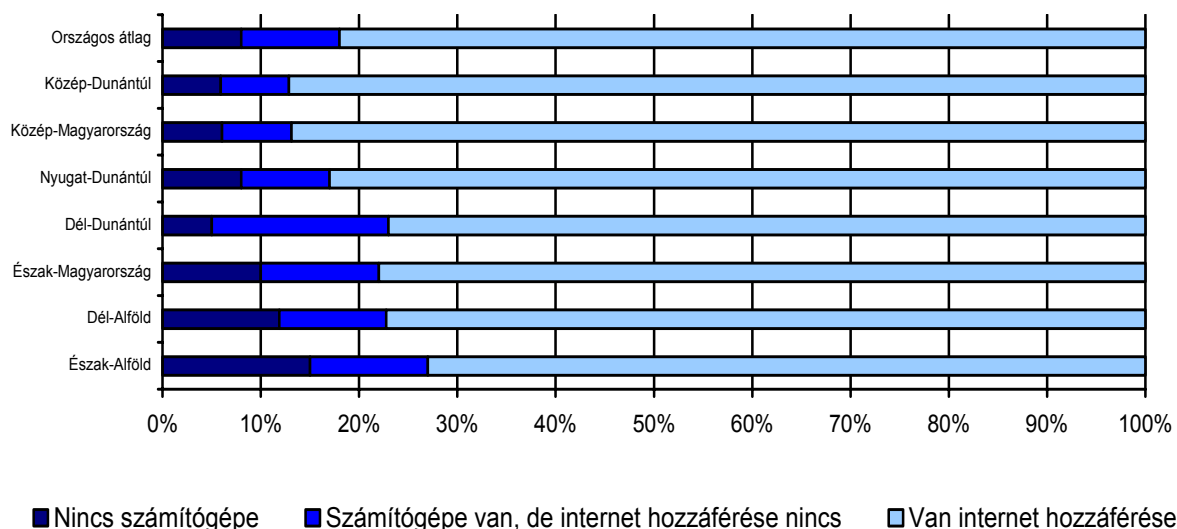
(az 5 fő feletti vállalkozások körében, %, N=1000)



Az összes vállalkozás körében az internet-penetráció az átlagosnál nagyobb a szolgáltatási szektorban (pénzügyi tevékenység, ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás), működő cégek körében (94%). A vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás területén (57%), az oktatás egészségügy és egyéb szolgáltatások (65%), valamint a mezőgazdaság, halászat ágazatokban tevékenykedő vállalatok (71%) körében az internet-penetráció alacsonyabb, mint az 5 fő feletti cégeknél átlagosan az országban (82%).

Régiók szerint az összes cég körében azt az országosan is általánosítható összefüggést találtuk, hogy az országos átlagnál (82%) alacsonyabb az internet penetráció az Észak-Alföldön (73%) és az átlagnál magasabb Közép-Magyarországon (86%). A számítógépet használó, de internet kapcsolattal nem rendelkező cégek aránya az országos átlagnál (10%) szignifikánsan magasabb a dél-dunántúli régióban (18%).

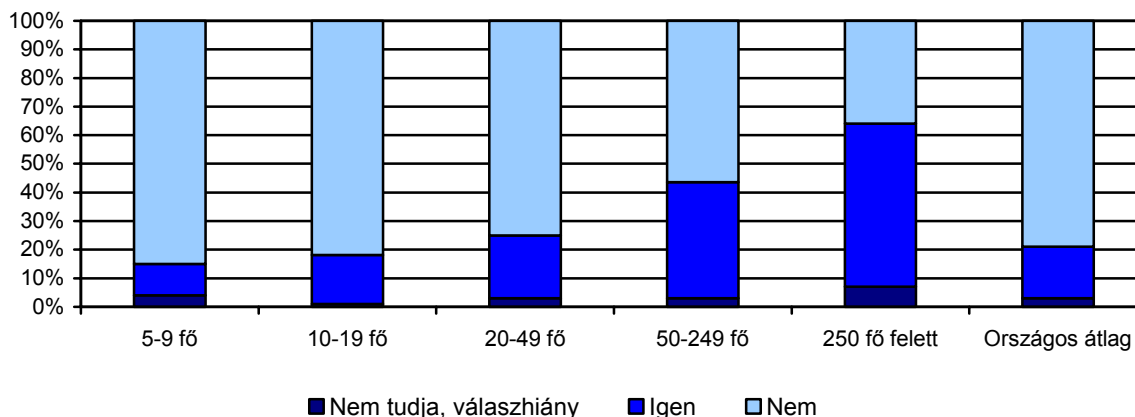
22. ábra Rendelkezik-e cégük internet-hozzáféréssel? (az összes cég körében, N=1000)



Elektronikus kormányzati szolgáltatások

Az internettel rendelkező vállalkozások 18%-a (N=152) vett igénybe valamilyen elektronikus kormányzati szolgáltatást 2004-ben. Az 5-9 főt foglalkoztatók körében az országos átlagnál szignifikánsabban alacsonyabb (11%), az 50-249 fős cégeknél, illetve a nagyvállalatoknál pedig az országos átlagnál szignifikánsan magasabb (41%, valamint 57%) az elektronikus kormányzati szolgáltatást használók aránya. Ágazatok szerint azt az összefüggést találtuk, hogy a szállítás, raktározás, posta, távközlés cégeinél az átlagosnál ritkább (5%), a pénzügyi szolgáltatás, ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás szektorban pedig az átlagosnál elterjedtebb (26%) az elektronikus kormányzati szolgáltatások használata. Az elektronikus kormányzati szolgáltatások használata a régiókkal nem mutatott szignifikáns kapcsolatot.

23. ábra Vett-e igénybe a vállalat elektronikus kormányzati szolgáltatást 2004-ben? (az internet-kapcsolattal rendelkező cégek körében, N=825)



Az elektronikus kormányzati szolgáltatást igénybe vevő vállalatok **81%-a központi adók, járulékok bevallásával kapcsolatosan intézett hivatalos ügyet elektronikusan**. Az önkormányzati adóbevallást, a hatósági ügyintézés és a hatósági szolgáltatást az elektronikus kormányzati szolgáltatást 2004-ben igénybe vevő cégek 22-23%-a használta. Az elektronikus kormányzati szolgáltatást igénybe vevő cégek 65%-a a felsorolt területek közül egyet használt, 22%-uk 2 területre, 10%-uk 3 területre, 3%-uk pedig mindegyik lehetőségre igent mondott. Az alacsony elemszám miatt sem ágazati, sem létszám, sem regionális bontásban nem lehetett országosan általánosítható összefüggéseket megállapítani.

12. táblázat Mely területen vett igénybe elektronikus kormányzati szolgáltatást?

(a válaszok százalékos megoszlása az elektronikus kormányzati szolgáltatást 2004-ben igénybe vevők körében N=152)

	Nem tudja, válaszhiány	Igen	Nem
Központi adók, járulékok bevallása	4	81	15
Önkormányzati adók bevallása	5	22	73
Hatósági ügyintézés	5	23	73
Hatósági szolgáltatás (pl. földhivatali adat lekérése)	5	22	73

Az elektronikus kormányzati szolgáltatást igénybe vevő cégek (N=152) 21%-a alkalmazott elektronikus aláírást az igénybe vett szolgáltatások bármelyikénél. A cégek válaszainak az elektronikus aláírás felhasználási területeivel kapcsolatos magas inkonzisztenciáját mutatja, hogy a „Használják-e az elektronikus aláírást az APEH-vel való kapcsolattartásra?” kérdésre az elektronikus aláírást használó cégek 61%-a válaszolt igennel.

Az elektronikus kormányzati ügyintézésnél elektronikus aláírást is alkalmazó cégek 100%-a használta az elektronikus aláírást a központi adók, járulékok bevallásánál, míg az önkormányzati adók bevallása, a hatósági ügyintézés és a hatósági szolgáltatás esetében csak a kérdésre válaszoló cégek 6-6, illetve 3%-a tette ugyanezt.

13. táblázat Alkalmaztak-e az egyes elektronikus kormányzati szolgáltatásoknál elektronikus aláírást?

(a válaszok százalékos megoszlása az elektronikus kormányzati szolgáltatást 2004-ben igénybe vevő, a szolgáltatásnál elektronikus aláírást is alkalmazó cégek körében, N=31)

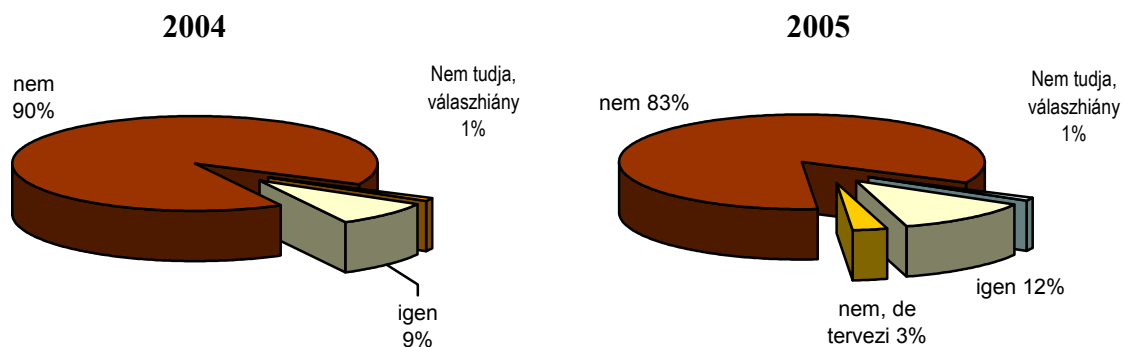
	Nem tudja, válaszhiány	Igen	Nem
Központi adók, járulékok bevallása	-	100	-
Önkormányzati adók bevallása	-	6	94
Hatósági ügyintézés	3	6	91
Hatósági szolgáltatás (pl. földhivatali adat lekérése)	3	3	94

Az alkalmazottak vállalaton kívülről történő elektronikus azonosítása

A vállalat IT rendszeréhez, adatrendszeréhez a **számítógéppel rendelkező cégek 12%-ánál férhetnek hozzá külső helyszínről is munkatársaik, valamint a cégek további 3%-a tervezi ennek lehetővé tételét.** Az alkalmazottak számára a vállalati IT rendszerhez a vállalaton kívülről való hozzáférést is lehetővé tevő cégek aránya nem változott szignifikáns mértékben 2004 óta. Az alacsony elemszám miatt sem ágazati, sem létszám, sem regionális bontásban nem lehetett országosan is szignifikáns összefüggéseket megállapítani. A mintában megfigyelhető, hogy a közép- és nagyvállalatoknál az átlagosnál gyakrabban (21%, illetve 40%) fordul elő, hogy a munkatársak a vállalaton kívülről is hozzáférhetnek a vállalat IT rendszeréhez.

24. ábra Hozzáférhetnek-e a cég alkalmazottai a vállalat IT rendszeréhez, adatrendszeréhez a vállalaton kívülről?

(a válaszok százalékos megoszlása az internettel rendelkező vállalatok körében, N=825)



Az adatbázisokhoz való külső hozzáférés az esetek 30%-ánál történik betárcsázásos módon és 33%-ánál VPN-en keresztül. Az egyéb választ a cégek 25%-a (N=25) jelölte meg, közülük 12-en az „interneten keresztül” választ adták.

14. táblázat Milyen módon férhetnek hozzá a vállalat alkalmazottai a cégen kívülről a vállalat IT rendszereihez, adatbázisaihoz?

(a válaszok százalékos megoszlása a külső hozzáférési lehetőséggel rendelkező cégek körében, N=105)

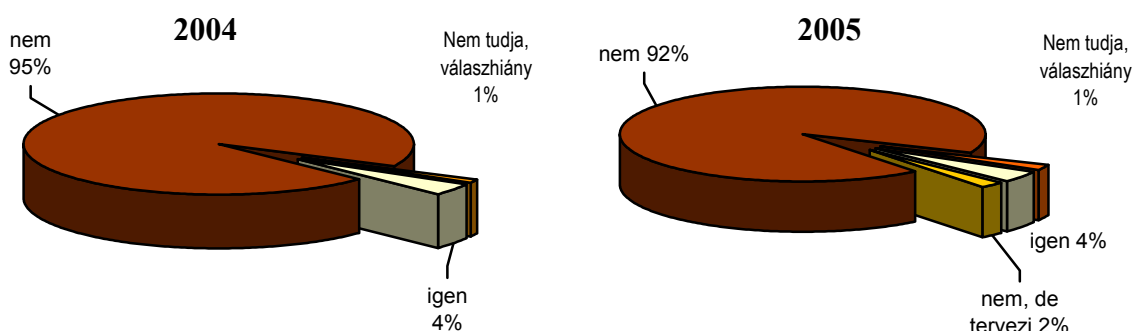
	igen	nem	nem tudja, válaszhiány
Betárcsázásos módon	30	55	15
VPN segítségével	33	47	20
Egyéb módon	25	54	21

A nem a vállalatnál dolgozó alkalmazottak elektronikus azonosítása

A számítógéppel rendelkező cégek **4%-ánál a nem a vállalatnál dolgozó személyek (pl. vevők, szállítók) is hozzáférhetnek** a vállalati adatrendszerekhez, megrendeléseket, raktárkészletet kezelő elektronikus szolgáltatásokhoz, tehát az ilyen megoldásokat támogató vállalatok aránya nem változott 2004 óta. A jövőben sem várható, hogy a cégek jelentős hányada tenné lehetővé a nem a vállalatnál dolgozó személyek számára, a vállalat IT rendszerének cégen kívülről történő elérését, ugyanis csupán az internettel rendelkező cégek 2%-a tervez ilyen jellegű IT fejlesztést.

25. ábra Hozzáférhetnek-e nem a vállalatnál dolgozó személyek a vállalati adatrendszerekhez vagy elektronikus szolgáltatásokhoz?

(a válaszok százalékos megoszlása az internettel rendelkező vállalatok körében, N=825)



A külső munkatársak számára hozzáférési lehetőséget biztosító cégek (N=35) 39%-a állította azt, hogy a vállalat IT rendszere betárcsázásos módon érhető el, és 25% jelölte meg a VPN-t mint hozzáférési módot. Az érdemi választ adó cégek 29%-a (N=11) az egyéb választ jelölte meg és ők szinte kivétel nélkül az „interneten keresztül” választ adták.

15. táblázat Milyen módon férhetnek hozzá a nem a vállalatnál dolgozó személyek a vállalat IT rendszereihez, adatbázisaihoz?

(a válaszok százalékos megoszlása a külső hozzáférési lehetőséggel rendelkező cégek körében, N=105)

	igen	nem	nem tudja, válaszhiány
Betárcsázásos módon	39	48	12
VPN segítségével	25	61	14
Egyéb módon	29	56	15

3.2.6 A vállalatok által igénybevett elektronikus szolgáltatások

Az internet-kapcsolattal rendelkező vállalatok legnagyobb része használ valamilyen elektronikus szolgáltatást a partner- és ügyfélkapcsolataiban, viszont az internethez hozzáférő cégek 18%-a az általunk felsorolt elektronikus szolgáltatások közül egyet sem vesz igénybe. Az alapsokaságra vonatkozóan is általánosítható összefüggés, hogy a vállalatnál semmilyen elektronikus szolgáltatást nem használók aránya a nagyobb cégek esetében az átlagosnál jóval alacsonyabb (az 50-249 fő közötti létszámúaknál 10%, a nagyvállalatoknál 4%), ugyanakkor az nem mondható el, hogy minél nagyobb cégről van szó, annál többféle szolgáltatást vesznek igénybe elektronikus úton. Az elektronikus szolgáltatást igénybevétele az ágazatokkal és a régiókkal sem mutat összefüggést.

Az internettel rendelkező cégek körében a vállalathoz **kihelyezett banki terminál** igénybevétele a leggyakoribb, ilyen megoldást **az internettel rendelkező cégek 45%-a használ**, valamint ehhez hasonló az **Interneten keresztül folyószámla-szolgáltatásokat (43%) igénybe vevő cégek aránya**. A legkevésbé a biztosítókkal, illetve a könyvelőkkel való kapcsolattartás, ügyintézés internetes megoldásai terjedtek el, ezeket mindössze 3-4%-nyian választják az internettel rendelkező cégek közül.

A **banki ügyfélterminál** vállalathoz való kihelyezése az átlagosnál jóval gyakoribb a nagy létszámú vállalatoknál, a 250 fő felett foglalkoztató cégek csaknem háromnegyedénél van erre példa. Ezzel szemben az 5-9 fős cégeknek alig több mint egyharmada vesz igénybe ilyen szolgáltatást. A használat nyilvánvalóan összefüggésben van a cég tevékenységi körével, számlaforgalmával, átutalásainak gyakoriságával. Valószínűleg ennek köszönhető, hogy az egészségügy és az oktatás területén mindössze 15% a banki ügyfélterminállal rendelkezők aránya, míg a kereskedelem, járműjavítás ágazat vállalatai 60%-ánál találhatunk ilyen.

Az **internetes folyószámla-szolgáltatások** igénybevétele esetében egyik létszám kategóriában sem találtunk az átlagostól eltérő használatot, ágazatok szerint azonban megállapítható, hogy a kereskedelem, járműjavításban tevékenykedő cégek körében átlagon felüli (50%) az internetes banki-folyószámla szolgáltatásokat használók aránya.

A mobiltelefonos technológiák különböző banki szolgáltatásoknál való használata technológiánként eltérő mértékben jellemző: **SMS-en keresztül az internethez hozzáférő cégek 21%-a, WAP-on keresztül viszont csak 4%-uk vesz igénybe banki szolgáltatásokat**. A banki szolgáltatások igénybevételeiben nem történt jelentősebb változás 2004-hez képest. A mobiltelefonon keresztüli banki ügyintézés (SMS-en, illetve WAP-on keresztül) az átlagosnál jobban jellemző az 5-9 fős cégekre (25%), míg az átlagosnál jóval kevésbé elterjedt az 50 fő feletti vállalatoknál. A mobiltelefonon keresztüli banki ügyintézés az ágazatokkal is szignifikáns kapcsolatot mutat, ugyanis az építőiparban az átlagosnál jóval elterjedtebb (38%), míg a kereskedelem, járműjavításban kevésbé jellemző (15%).

Az Interneten keresztül történő beszerzés, illetve értékesítés használatának megfelelő arányai alacsonyabbak a folyószámla-szolgáltatásokénál: **az internetet használó cégek 33%-a használja az Internetet beszerzésre, és 20%-uk értékesítésre**. Az internetes beszerzést és értékesítést használó cégek aránya a statisztikai hibahatárt meghaladó mértékben nőtt 2004 óta. A mobiltelefonos értékesítés és beszerzés népszerűségének növekedéséről nem beszélhetünk, sőt a cégek jóval kisebb arányban használják ezeket a megoldásokat, mint tették

2004-ben. **Az internettel rendelkező cégeknek csak 15%-a végez mobiltelefonos beszerzést, az értékesítés esetében pedig még alacsonyabb, 12%, ez az arány.**

Az Interneten keresztüli beszerzés, illetve értékesítés esetében a cégek méretével nem azonosítottunk kapcsolatokat, viszont az **Interneten keresztül történő beszerzés** az átlagosnál elterjedtebb a pénzügyi szolgáltatás, ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás szektorban (41%) és az átlagosnál kevésbé jellemző a vendéglátással, szálláshelyszolgáltatással foglalkozó cégek körében (16%). Az **internetes értékesítést végző** vállalatok aránya átlag feletti a bányászat, feldolgozóipar, energiaellátás ágazatokban (27%) és a megszokottnál kevésbé gyakori az építőiparban (8%).

16. táblázat Használja-e vállalata az alábbi elektronikus szolgáltatásokat?

(a válaszok százalékos megoszlása az internetet használók körében, N=825)

	Igen		Nem		Nem tudja, válaszhiány	
	2004*	2005	2004*	2005	2004*	2005
Vállalathoz kihelyezett banki ügyfélterminál	43	45	56	54	1	2
Internetes folyószámla-szolgáltatások	30	43	68	54	2	3
Internetes biztosítói szolgáltatások	4	4	94	92	2	4
Interneten keresztüli beszerzés	24	33	76	66	0	1
Interneten keresztüli értékesítés	13	20	87	79	0	1
Interneten keresztül nyújtott könyvelői szolgáltatás	4	3	95	96	1	1
Mobiltelefonos banki szolgáltatások SMS-en keresztül	19	21	79	77	1	1
Mobiltelefonos banki szolgáltatások WAP-on keresztül	3	4	95	95	2	1

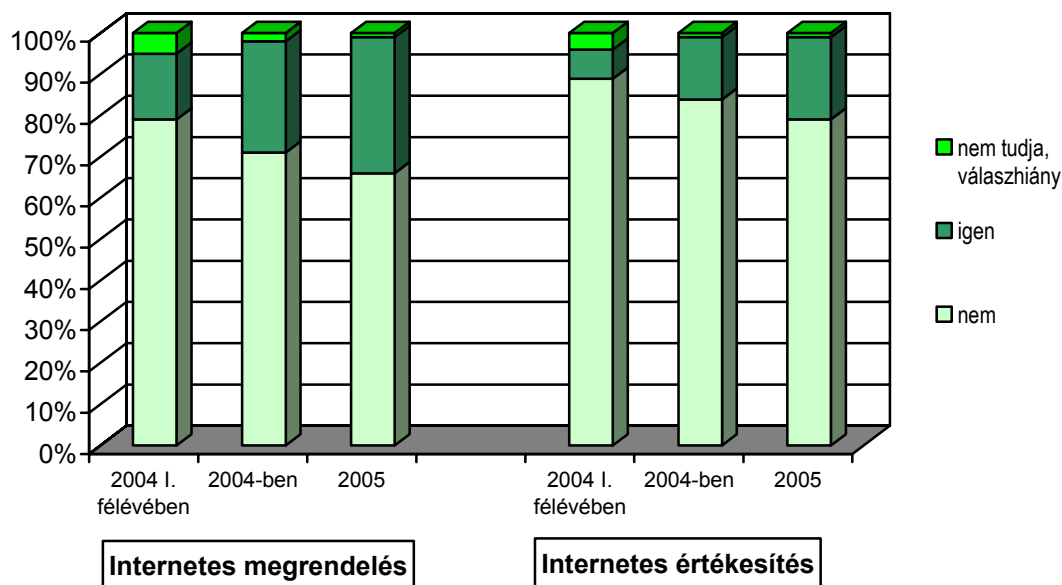
(a *-al jelölt oszlopokban szereplő adatok a 2004 nyarán készült felmérésünkből származnak)

Interneten keresztüli megrendelések és értékesítés

Az internet kapcsolattal rendelkező vállalatok 27%-a rendelt meg terméket, vagy szolgáltatást 2004-ben az Interneten keresztül. A 2004-re vonatkozó eredmény jól illeszkedik ahhoz, hogy a jelenre vonatkozóan az internettel rendelkező 5 fő feletti cégek 33%-a használ internetes beszerzést, míg egy korábbi felmérésünkben (2004 harmadik negyedév) a cégek 16%-a állította ezt 204 első félévére vonatkozóan. A pénzügyi tevékenység, ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás szektor cégei az átlagosnál nagyobb arányban (35%) használták az internetet termékek vagy szolgáltatások megrendelésére 2004-ben. Az internetes rendelés a vállalat létszámával is szignifikáns kapcsolatot mutat, de egyik létszámkategória esetében sem beszélhetünk az átlagtól egyértelműen eltérő használatról.

Az internet kapcsolattal rendelkező cégek 15%-a kapott megrendelést 2004-ben az interneten vagy más automatikus rendszereken keresztül. Az eredmény statisztikailag még éppen megegyezik (a statisztikai hiba határán belül van) a „folytat-e jelenleg internetes értékesítést” kérdésre kapott válasz eredményével (20%). Az elemzés során azt az országosan általánosítható összefüggést találtuk, hogy 2004-ben a bányászat, feldolgozóipar, energiaellátás, illetve a szállítás, raktározás, posta távközlés szektorokban a cégek átlagosnál nagyobb (21%, illetve 26%), az építőipari cégek pedig átlag alatti arányban (5%) kaptak interneten keresztüli megrendeléseket.

26. ábra Rendelt-e vállalata termékét, vagy szolgáltatást az interneten keresztül, illetve kapott-e megrendelést az interneten keresztül? (az internettel rendelkező cégek körében, N=825)



* a 2004 első félévére vonatkozó adatok egy korábbi felmérésünkből származnak

Az Interneten keresztüli beszerzések és értékesítések aránya az összes megrendelésen, illetve az árbevételen belül

A 2004-ben az interneten terméket vagy szolgáltatást megrendelő vállalatoktól (N=220) megkérdeztük, hogy az összes rendelésen, beszerzésen belül mekkora volt az internetes tranzakciók értékének aránya. 30 cég nem tudott, vagy nem kívánt válaszolni a kérdésre, így összesen 190 értékelhető választ kaptunk. Az érdemi választ adó cégek 38%-a a teljes beszerzési értékének kevesebb, mint 1%-át rendelte interneten keresztül, 48%-uknál 1-10% között mozgott ez az arány, 4%-uk számolt be 10-25% közötti arányról és 9%-uk mondta azt, hogy az interneten keresztül megrendelt termékek, szolgáltatások értéke meghaladta a teljes beszerzési érték 25%-át.

A 2004-ben az interneten értékesítő cégek 18%-a nem tudta megmondani, hogy az internetes megrendeléseinek értéke mekkora hányadot jelentett az összes árbevételén belül. Az érdemi választ adó cégek 23%-ánál a 2004-es árbevételének kevesebb, mint 1%-a származott internetes megrendelésekből, 55%-ánál 1-10% volt ez az arány, 15%-uk számolt be az internetes megrendelések 11-25% közötti, 9%-uk pedig 26% feletti arányáról.

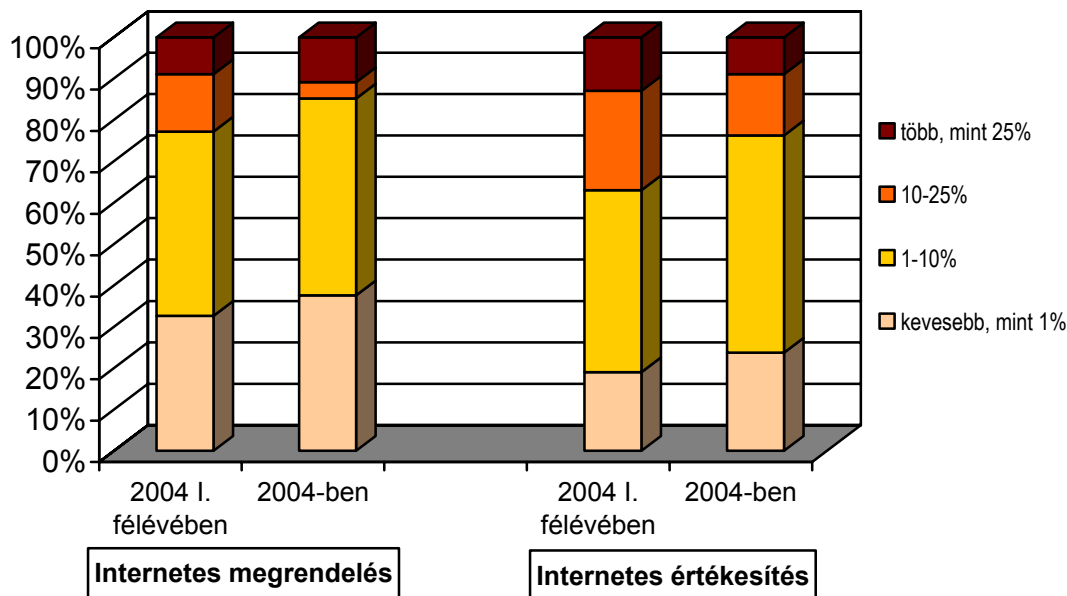
Az internetes beszerzések, illetve internetes értékesítések összes beszerzésen, illetve összes árbevételén belüli aránya az alacsony elemszám és a kategóriák magas száma miatt sem az ágazatokkal, sem a vállalati létszámmal, sem a régiókkal nem mutat szignifikáns összefüggést, tehát a minta eredményei alapján nem vonható le az országra is általánosan érvényes következtetés.

Az internetes beszerzések összes beszerzésen belüli aránya a cégek 38%-ánál volt kevesebb, mint 1% és csak 13%-ánál volt magasabb, mint 10%, míg az értékesítés

esetében ugyanezek az arányok 23%, illetve 24%. Mindez abból adódhat, hogy az internetes beszerzések ad hoc jellegűek is lehetnek, míg az internetes értékesítés különböző infrastrukturális feltételeket és nagyobb elkötelezettséget igényelhet.

27. ábra Hány százalék volt az internetes rendelések, beszerzések aránya az összes rendeléshez, beszerzéshez viszonyítva (ÁFA nélkül), illetve az összes árbevétel hány százaléka származott internetes megrendelésekből (ÁFA nélkül) 2004-ben és 2004 első félévében?

(az érdemi válasz adó cégek körében, N=190, illetve N=104)



* a 2004 első félévére vonatkozó adatok egy korábbi felmérésünkből származnak

Az internetes beszerzések arányára kapott válaszokra (N=190) számtani átlagot képeztünk és ezzel a módszerrel 10%-ot kaptunk eredményül. Mivel a vállalatok összes beszerzésének értékével kapcsolatban nincsenek aktuális adataink, így nem volt lehetőségünk az internetes beszerzések összes beszerzésen belüli valós arányának ennél pontosabb becslésére.

A számtani átlagot az internetes értékesítésre kapott arányok esetében is kiszámítottuk és a beszerzésekhez hasonlóan itt 11%-ot kaptunk eredményül. Összesen 45 olyan cég volt, aki az internetes értékesítéseinek árbevételén belüli arányát és az árbevételét egyaránt tudomásunkra hozta. Ezeknél a vállalatoknál meg tudtuk határozni az internetes értékesítések értékének árbevételén belüli valódi arányát, és azt az eredményt kaptuk, hogy **az internetes értékesítést végző vállalatoknál átlagosan a 2004-es árbevétel 9%-a származott internetes értékesítésből.**

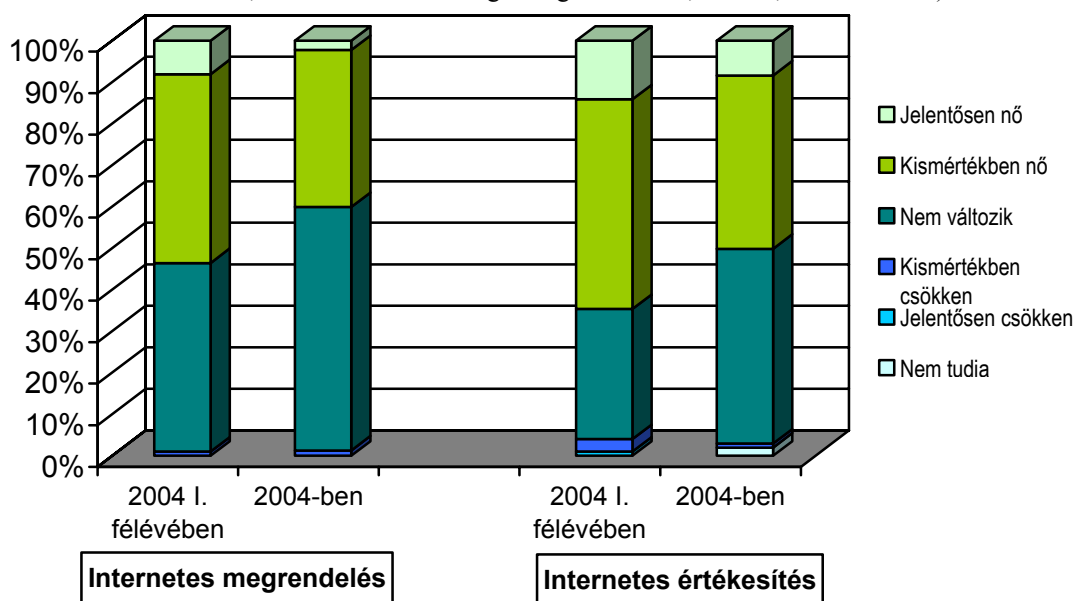
A 2004-ben internetes beszerzéseket végző cégek döntő többsége, 58%-a, úgy gondolja, hogy a következő évben nem változik majd az internetes beszerzéseinek aránya. A válaszadók 38%-a számít kis mértékű, 3% pedig jelentős növekedésre. 2005 nyarán a 2004-ben internetes beszerzéseket végző cégeknek mindössze 3%-a állította, hogy a következő 12 hónapban csökken majd az internetes beszerzéseinek aránya. Az internetes beszerzéseket jelenleg végző cégek körében a várakozások teljes mértékben megegyeznek az előbb leírtakkal. A válaszokat egy -100-tól 100-ig terjedő egyenleg mutatóval is értékeltük, ahol a -100 a jelentős mértékben csökken, a 100 pedig a jelentős mértékben nő jelentéssel bír. **Az internetes beszerzéseket folytató cégeknek az internetes beszerzéseik összes beszerzésen belüli arányának változásával kapcsolatos várakozásai mérséklődtek 2004 harmadik**

negyedéve óta, jelenleg enyhe emelkedésére számítanak A -100-tól 100-ig terjedő skálán az érték a mostani felmérés adatai alapján 20, míg a 2004 harmadik negyedévében készült felmérés eredménye 31 volt.

A 2004-ben az interneten is értékesítő cégek legnagyobb része, 47%-a, szerint a következő 12 hónapban nem várható az internetes értékesítések összes árbevételén belüli változása. A cégek hasonló hányada, 42%-uk viszont az arány kismértékű emelkedésére számít. A kismértékű csökkenést az érintett cégek 1%-a, a jelentős növekedést 8%-uk jelölte meg válaszként, 2%-uk pedig nem tudott, vagy nem kívánt választ adni. A válaszokat egy -100-tól 100-ig terjedő egyenleg mutatóval is értékelve elmondhatjuk, hogy az internetes értékesítést folytató cégek a következő 12 hónap során az internetes értékesítéseik árbevételén belüli arányának változásában kisebb mértékű emelkedésre számítanak, mint azt 2004 harmadik negyedévében tették. A -100-tól 100-ig terjedős skálán várakozásaikat jelenleg 29-re, míg 2004 harmadik negyedévében 38-ra értékelték.

28. ábra Hogyan változik cégénél az internetes beszerzések és értékesítések aránya a következő 12 hónapban?

(a 2004-ben internetes beszerzést, illetve értékesítést végző cégek körében, N=220, illetve N=126)



* a 2004 első félévére vonatkozó adatok egy korábbi felmérésünkből származnak

4 Melléklet

4.1 A monitoring felméréshez kapcsolódó táblázatok

4.1.1 Lakossági felmérés

17. táblázat Használ-e Ön internetes bankszolgáltatást? (%-os megoszlás és becslült alapsokasági számok a számítógépet használók körében, N=265)

		igen	nem	igen	nem
		százalék		fő	
<i>Nem szerint</i>	férfi	16	84	165 549	898 697
	nő	11	89	114 891	888 492
<i>Életkori csoportok szerint</i>	18-25 év	7	93	46 021	579 860
	26-35 év	16	84	94 814	495 949
	36-49 év	16	84	99 781	532 163
	50-59 év	15	85	35 226	204 309
	60 év felett	0	100	-	38 405
<i>Iskolai végzettség szerint</i>	legfeljebb 8 általános	18	82	15 780	71 010
	szakmunkásképző	0	100	-	328 656
	érettségi	11	89	115 912	919 565
	felsőfokú	24	76	145 465	451 706
<i>Gazdasági aktivitás szerint</i>	dolgozik	16	84	217 023	1 147 123
	nyugdíjas	8	92	7 121	78 331
	GYES-en, GYED-en lévő, HTB, egyéb eltartott	16	84	22 197	118 383
	tanuló	12	88	39 044	288 926
	munkanélküli	0	100	-	147 026
<i>A havi nettó személyes jövedelem nagysága szerint</i>	40 ezer Ft alatt	0	100	-	7 947
	40-59 ezer	0	100	-	7 805
	60-80 ezer	0	100	-	39 218
	80 ezer Ft felett	12	88	108 624	783 645
	nincs adat	15	85	170 858	947 486
<i>A lakóhely regionális elhelyezkedése szerint</i>	község	6	94	22 509	330 139
	város	13	87	69 853	473 445
	megyeszékhely	18	82	91 789	420 698
	Budapest	16	84	105 535	568 267

17. táblázat folytatás Használ-e Ön internetes bankszolgáltatást? (%-os megoszlás és becsült alapsokasági számok a számítógépet használók körében, N=265)

		igen	nem	igen	nem
		százalék		fő	
<i>A lakóhely regionális elhelyezkedése szerint</i>	Közép-Mo.	15	85	130 738	769 049
	Közép-Dunántúl	8	92	17 610	202 518
	Nyugat-Dunántúl	10	90	16 517	148 655
	Dél-Dunántúl	9	91	16 945	169 449
	Észak-Mo.	9	91	19 603	205 830
	Észak-Alföld	15	85	26 399	145 194
	Dél-Alföld	21	79	48 783	181 193
<i>Összesen</i>		14	86	279 441	1 785 318

18. táblázat Internetbankba való belépéshez az azonosításkor használ-e chipkártyát? (%-os megoszlás és becsült alapsokasági számok a számítógépet használók körében, N=36)

		igen	nem	igen	nem
		százalék		fő	
<i>Nem szerint</i>	férfi	5	95	7 883	157 666
	nő	7	93	7 659	107 232
<i>Életkori csoportok szerint</i>	18-25 év	0	100	-	46 021
	26-35 év	0	100	-	94 814
	36-49 év	15	85	15 351	84 430
	50-59 év	17	83	5 871	29 355
	60 év felett	0	0	-	-
<i>Iskolai végzettség szerint</i>	legfeljebb 8 általános	0	100	-	15 780
	szakmunkásképző	0	100	-	-
	érettségi	11	89	12 201	103 710
	felsőfokú	6	94	8 081	137 383
<i>Gazdasági aktivitás szerint</i>	dolgozik	7	93	15 502	201 522
	nyugdíjas	0	100	-	7 121
	GYES-en, GYED-en lévő, HTB, egyéb eltartott	0	100	-	22 197
	tanuló	0	100	-	39 044
	munkanélküli	5	95	-	-
<i>A havi nettó személyes jövedelem nagysága szerint</i>	40 ezer Ft alatt	0	0	-	-
	40-59 ezer	0	0	-	-
	60-80 ezer	0	0	-	-
	80 ezer Ft felett	8	92	8 356	100 268
	nincs adat	5	95	7 766	163 092
<i>A lakóhely regionális elhelyezkedése szerint</i>	község	0	100	-	22 509
	város	11	89	7 761	62 091
	megyeszékhely	0	100	-	91 789
	Budapest	8	92	8 795	96 741
<i>A lakóhely regionális elhelyezkedése szerint</i>	Közép-Mo.	6	94	8 171	122 567
	Közép-Dunántúl	0	100	-	17 610
	Nyugat-Dunántúl	0	100	-	16 517
	Dél-Dunántúl	0	100	-	16 945
	Észak-Mo.	0	100	-	19 603
	Észak-Alföld	0	100	-	26 399
	Dél-Alföld	14	86	6 969	41 814
<i>Összesen</i>		6	94	15 968	263 473

19. táblázat Használta-e már a www.magyarorszag.hu honlapon található Ügyfélkapu elnevezésű elektronikus közigazgatási ügyintézését lehetővé tevő szolgáltatást? (%-os megoszlás és becslült alapsokasági számok a számítógépet használók körében, N=265)

		igen	nem	igen	nem
		százalék		fő	
<i>Nem szerint</i>	férfi	5	95	48 744	1 015 503
	nő	10	90	99 509	903 874
<i>Életkori csoportok szerint</i>	18-25 év	3	97	20 190	605 691
	26-35 év	4	96	23 017	567 746
	36-49 év	10	90	61 439	570 505
	50-59 év	15	85	35 226	204 309
	60 év felett	0	100	-	38 405
<i>Iskolai végzettség szerint</i>	legfeljebb 8 általános	18	82	15 780	71 010
	szakmunkásképző	0	100	-	328 656
	érettségi	6	94	65 227	970 250
	felsőfokú	11	89	66 352	530 818
<i>Gazdasági aktivitás szerint</i>	dolgozik	8	92	113 679	1 250 468
	nyugdíjas	17	83	14 242	71 210
	GYES-en, GYED-en lévő, HTB, egyéb eltartott	13	88	17 572	123 007
	tanuló	0	100	-	327 970
	munkanélküli	0	100	-	147 026
<i>A havi nettó személyes jövedelem nagysága szerint</i>	40 ezer Ft alatt	0	100	-	7 947
	40-59 ezer	0	100	-	7 805
	60-80 ezer	0	100	-	39 218
	80 ezer Ft felett	8	92	74 356	817 913
	nincs adat	7	93	72 935	1 045 409
<i>A lakóhely regionális elhelyezkedése szerint</i>	község	5	95	17 202	335 446
	város	9	91	46 568	496 729
	megyeszékhely	8	92	39 422	473 065
	Budapest	7	93	44 329	629 473
<i>A lakóhely regionális elhelyezkedése szerint</i>	Közép-Mo.	6	94	58 320	841 467
	Közép-Dunántúl	4	96	8 805	211 323
	Nyugat-Dunántúl	11	89	17 387	147 786
	Dél-Dunántúl	9	91	16 945	169 449
	Észak-Mo.	9	91	20 494	204 939
	Észak-Alföld	4	96	7 150	164 443
	Dél-Alföld	9	91	21 560	208 415
<i>Összesen</i>		7	93	147 483	1 917 277

20. táblázat Hallott-e már az elektronikus aláírásról? (%-os megoszlás és becsült alapsokasági számok)

		igen		nem		nem tudja, válaszhány		igen	nem
		2004	2005	2004	2005	2004	2005	2005	
		százalék						fő	
<i>Nem szerint</i>	férfi	38	45	61	55	1		1 687 028	2 096 960
	nő	29	33	69	67	1		1 427 176	2 900 391
<i>Életkori csoportok szerint</i>	18-25 év	40	37	59	63	1		404 982	681 105
	26-35 év	43	50	57	50			751 217	736 631
	36-49 év	40	44	58	56	2		947 442	1 194 601
	50-59 év	35	46	62	54	2		601 682	712 336
	60 év felett	16	18	83	82	0		382 640	1 698 919
<i>Iskolai végzettség szerint</i>	legfeljebb 8 általános	13	17	85	83	2		575 969	2 864 064
	szakmunkásképző	28	42	72	58	0		660 518	913 972
	érettségi	50	55	49	45	1		1 188 881	974 115
	felsőfokú	74	71	26	29	0		666 075	267 961
<i>Gazdasági aktivitás szerint</i>	dolgozik	44	50	55	50	1		1 740 071	1 732 303
	nyugdíjas	21	22	78	78	1		650 800	2 254 558
	GYES-en, GYED-en lévő, HTB, egyéb eltartott	25	41	71	59	3		215 511	315 569
	tanuló	50	55	48	45	2		203 029	163 985
	munkanélküli	26	35	73	65	1		294 053	541 676
<i>A havi nettó személyes jövedelem nagysága szerint</i>	40 ezer Ft alatt	22	17	77	83	1		7 947	39 734
	40-59 ezer	22	15	77	85	1		23 414	132 678
	60-80 ezer	38	23	61	77	1		117 654	392 181
	80 ezer Ft felett	65	41	35	59			1 430 831	2 037 379
	nincs adat	38	39	60	61	2		1 522 191	2 407 547
<i>A lakóhely regionális elhelyezkedése szerint</i>	község	22	27	77	73	1		766 627	2 054 561
	város	33	34	66	66	1		803 468	1 530 416
	megyeszékhely	42	53	56	47	2		768 932	692 038
	Budapest	46	52	53	48	1		780 625	714 888
<i>A lakóhely regionális elhelyezkedése szerint</i>	Közép-Mo.	44	45	55	55	1		1 053 596	1 292 002
	Közép-Dunántúl	31	34	68	66	2		299 374	589 942
	Nyugat-Dunántúl	24	42	76	58	1		333 785	467 300
	Dél-Dunántúl	31	34	67	66	1		271 118	516 818
	Észak-Mo.	28	30	72	70			300 577	704 477
	Észak-Alföld	27	34	73	66			408 926	779 514
	Dél-Alföld	36	38	59	62	4		418 137	675 989
<i>Összesen</i>		33	38	65	62	1		3 097 139	5 014 416

21. táblázat Ön szerint az elektronikus aláírás és a kézi aláírás milyen kapcsolatban van egymással: a kézi aláírásból állítják elő az elektronikus aláírást? (%-os megoszlások és becsült alapsokasági számok azok körében, akik már hallottak az elektronikus aláírásról, 2004: N=335, 2005: N=399)

		igen		nem		nem tudja, válaszhiány		igen	nem	Nem tudja, válaszhiány
		2004	2005	2004	2005	2004	2005	2005		
		százalék						fő		
Nem szerint	férfi	53	44	24	33	23	23	736 590	562 343	388 096
	nő	60	48	18	21	22	31	678 873	300 864	447 439
Életkori csoportok szerint	18-25 év	63	34	24	34	13	32	138 062	138 062	128 858
	26-35 év	63	52	25	28	12	19	393 842	211 508	145 867
	36-49 év	57	49	17	33	26	18	461 363	313 068	173 011
	50-59 év	49	49	21	19	30	33	293 845	111 941	195 896
	60 év felett	42	29	22	24	36	47	109 326	93 708	179 606
Iskolai végzettség szerint	legfeljebb 8 általános	35	33	24	35	41	32	191 990	199 989	183 990
	szakmunkásképző	62	52	13	23	25	24	345 620	153 609	161 289
	érettségi	61	50	26	23	14	28	590 605	268 457	329 819
	felsőfokú	56	40	20	36	24	24	266 430	242 921	156 723
Gazdasági aktivitás szerint	dolgozik	62	50	18	29	20	20	877 804	512 699	349 568
	nyugdíjas	42	30	22	23	36	46	198 415	150 795	301 590
	GYES-en, GYED-en lévő, HTB, egyéb eltartott	72	36	13	32	15	32	76 968	69 271	69 271
	tanuló	44	38	40	23	16	38	78 088	46 853	78 088
	munkanélküli	52	61	31	26	17	13	177 979	77 382	38 691
A havi nettó személyes jövedelem nagysága szerint	40 ezer Ft alatt	49	0	18	100	32	0	-	7 947	-
	40-59 ezer	54	67	19	33	27	0	15 609	7 805	-
	60-80 ezer	53	73	25	27	22	0	86 280	31 374	-
	80 ezer Ft felett	46	47	21	29	32	24	676 534	412 142	342 155
	nincs adat	65	41	21	26	14	32	627 708	400 164	494 320
A lakóhely regionális elhelyezkedése szerint	község	52	43	21	35	27	22	329 650	268 320	168 658
	város	55	48	18	29	27	23	386 283	231 770	185 416
	megyeszékhely	60	47	22	22	18	31	361 398	169 165	238 369
	Budapest	57	44	25	24	18	32	340 485	191 004	249 136
A lakóhely regionális elhelyezkedése szerint	Közép-Mo.	56	47	22	24	22	30	491 678	249 741	312 177
	Közép-Dunántúl	65	56	18	21	17	24	167 297	61 636	70 441
	Nyugat-Dunántúl	65	43	22	28	13	30	141 859	91 791	100 136
	Dél-Dunántúl	54	34	21	41	25	25	93 197	110 142	67 779
	Észak-Mo.	45	53	20	22	35	25	159 681	65 751	75 144
	Észak-Alföld	51	52	28	28	21	20	210 852	115 010	83 063
	Dél-Alföld	58	32	19	38	23	30	132 410	160 286	125 441
Összesen		56	45	21	28	23	27	1 396 443	865 951	834 745

22. táblázat Ön szerint az elektronikus aláírás és a kézi aláírás milyen kapcsolatban van egymással: az elektronikus aláírás csak a kézzel együtt érvényes? (%-os megoszlások és becsült alapsokasági számok azok körében, akik már hallottak az elektronikus aláírásról, 2004: N=335, 2005: N=399)

		igen		nem		nem tudja, válaszhiány		igen	nem	Nem tudja, válaszhiány
		2004	2005	2004	2005	2004	2005	2005		
		százalék						fő		
Nem szerint	férfi	33	30	41	42	25	28	512 415	709 498	465 115
	nő	30	37	41	35	29	28	529 436	498 744	398 996
Életkori csoportok szerint	18-25 év	46	30	32	41	21	30	119 654	165 674	119 654
	26-35 év	35	39	47	37	18	24	296 153	274 483	180 581
	36-49 év	29	24	41	50	30	25	230 682	477 840	238 920
	50-59 év	25	47	45	29	30	24	283 551	172 897	145 234
	60 év felett	23	22	36	32	41	46	84 181	122 445	176 014
Iskolai végzettség szerint	legfeljebb 8 általános	49	53	15	21	36	26	303 984	119 994	151 992
	szakmunkásképző	31	31	38	43	32	26	207 372	284 176	168 970
	érettségi	34	29	45	42	22	29	339 680	501 800	347 400
	felsőfokú	19	28	55	44	27	28	185 881	294 312	185 881
Gazdasági aktivitás szerint	dolgozik	28	30	46	48	26	21	528 236	838 963	372 872
	nyugdíjas	27	35	37	24	36	42	224 681	154 952	271 167
	GYES-en, GYED-en lévő, HTB, egyéb eltartott	45	29	32	36	23	36	61 574	76 968	76 968
	tanuló	49	23	30	35	21	42	46 853	70 279	85 897
	munkanélküli	45	58	35	24	20	18	170 241	69 644	54 168
A havi nettó személyes jövedelem nagysága szerint	40 ezer Ft alatt	40	0	32	0	28	100	-	-	7 947
	40-59 ezer	31	0	33	33	36	67	-	7 805	15 609
	60-80 ezer	40	60	36	33	23	7	70 593	39 218	7 844
	80 ezer Ft felett	26	35	45	41	28	24	505 457	583 219	342 155
	nincs adat	28	30	48	38	25	32	458 210	574 705	489 276
A lakóhely regionális elhelyezkedése szerint	község	27	28	41	41	32	30	216 824	317 492	232 311
	város	39	42	31	31	29	27	336 691	252 519	214 258
	megyeszékhely	30	32	47	38	23	30	246 058	292 194	230 679
	Budapest	28	31	47	45	24	24	238 296	353 335	188 993
A lakóhely regionális elhelyezkedése szerint	Közép-Mo.	25	28	44	46	30	26	299 929	484 501	269 167
	Közép-Dunántúl	46	21	38	47	16	32	61 636	140 882	96 856
	Nyugat-Dunántúl	30	40	57	30	13	30	133 514	100 136	100 136
	Dél-Dunántúl	55	30	25	39	20	30	82 157	106 804	82 157
	Észak-Mo.	31	31	34	53	35	16	93 930	159 681	46 965
	Észak-Alföld	37	45	34	28	29	27	185 294	115 010	108 621
	Dél-Alföld	20	38	48	28	32	33	160 286	118 472	139 379
Összesen		32	34	41	39	27	28	1 037 542	1 207 884	851 713

23. táblázat Ön hogy tudja, az elektronikus aláírás a kézi aláírást mennyire helyettesíti? (%-os megoszlások és becsült alapsokasági számok azok körében, akik már hallottak az elektronikus aláírásról, 2004: N=335, 2005: N=399)

1/2		nem helyettesíti		néhány kivételtől eltekintve helyettesíti		minden esetben helyettesíti		Nemtudja, válaszhiány		nem helyettesíti	néhány kivételtől eltekintve helyettesíti	minden esetben helyettesíti	Nem tudja, válaszhiány
		2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2005			
		százalék								fő			
Nem szerint	férfi	14	19	45	36	18	19	23	14	528 182	599 131	323 216	236 499
	nő	14	13	46	43	13	13	27	17	383 650	613 839	191 825	237 863
Életkori csoportok szerint	18-25 év	12	20	56	48	19	20	14	14	73 633	193 287	82 837	55 225
	26-35 év	8	13	62	41	11	13	19	13	255 268	306 322	94 814	94 814
	36-49 év	15	22	43	38	17	22	26	9	285 866	359 375	212 358	89 844
	50-59 év	23	15	33	37	20	15	24	24	145 234	221 308	89 906	145 234
	60 év felett	13	8	25	34	10	8	52	22	137 750	130 097	30 611	84 181
Iskolai végzettség szerint	legfeljebb 8 általános	26	8	37	26	10	8	27	24	239 987	151 992	47 997	135 993
	szakmunkásképző	15	19	38	32	14	19	33	11	256 436	209 812	124 333	69 937
	érettségi	12	17	50	46	19	17	19	16	245 446	552 254	199 425	191 755
	felsőfokú	8	19	50	43	15	19	27	13	170 391	286 567	123 921	85 196
Gazdasági aktivitás szerint	dolgozik	11	20	49	40	15	20	25	12	487 220	688 295	348 014	216 542
	nyugdíjas	24	8	26	34	11	8	38	25	211 706	219 547	54 887	164 660
	GYES-en, GYED-en lévő, HTB, egyéb eltartott	20	18	49	50	12	18	19	18	30 787	107 755	38 484	38 484
	tanuló	8	8	53	50	29	8	11	19	46 853	101 515	15 618	39 044
	munkanélküli	4	16	76	32	16	16	5	5	139 288	92 859	46 429	15 476
A havi nettó személyes jövedelem nagysága szerint	40 ezer Ft alatt	28	0	43	0	12	0	17	100	-	-	-	7 947
	40-59 ezer	14	0	35	67	14	0	36	0	7 805	15 609	-	-
	60-80 ezer	21	25	42	31	18	25	20	0	51 474	36 767	29 414	-
	80 ezer Ft felett	8	13	44	39	13	13	35	15	489 904	552 114	178 854	209 959
	nincs adat	8	20	53	40	18	20	21	17	355 435	602 695	301 347	262 713
A lakóhely regionális elhelyezkedése szerint	község	19	25	39	41	20	15	22	18	193 593	317 492	116 156	139 387
	város	10	38	54	37	9	18	27	7	306 083	298 431	145 389	53 565
	megyeszékhely	12	33	52	39	13	13	23	15	253 747	299 883	99 961	115 340
	Budapest	15	19	37	39	21	19	26	23	147 908	304 033	147 908	180 776

2/2		nem helyettesíti		néhány kivételtől eltekintve helyettesíti		minden esetben helyettesíti		Nemtudja, válaszhiány		nem helyettesíti	néhány kivételtől eltekintve helyettesíti	minden esetben helyettesíti	Nem tudja, válaszhiány
		2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2005			
		százalék								fő			
A lakóhely regionális elhelyezkedése szerint	Közép-Mo.	13	20	40	47	18	20	29	20	137 426	496 259	213 773	206 138
	Közép-Dunántúl	17	9	54	44	7	9	22	15	96 856	132 077	26 415	44 026
	Nyugat-Dunántúl	12	28	57	33	18	28	14	10	94 145	111 262	94 145	34 234
	Dél-Dunántúl	18	25	66	28	3	25	13	9	101 669	76 252	67 779	25 417
	Észak-Mo.	15	15	37	39	24	15	24	18	81 976	118 409	45 542	54 650
	Észak-Alföld	16	5	49	38	16	5	20	8	201 317	157 279	18 873	31 456
	Dél-Alföld	9	15	39	25	17	15	35	20	167 255	104 534	62 721	83 627
Összesen		14	17	46	39	16	17	25	15	903 654	1 197 149	517 477	478 859

24. táblázat Ön szerint egy szerződés kizárólag elektronikus formában...? (%-os megoszlások és becsült alapsokasági számok azok körében, akik már hallottak az elektronikus aláírásról, 2004: N=335, 2005: N=399)

		nem köthető meg		általában megköthető		minden esetben megköthető		nem tudja, válaszhány		nem köthető meg	általában megköthető	minden esetben megköthető	nem tudja, válaszhány
		2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2005			
		százalék								fő			
<i>Nem szerint</i>	férfi	34	44	36	26	9	14	21	16	741 031	433 582	236 499	275 916
	nő	37	53	23	21	10	10	30	17	751 953	299 247	138 114	237 863
<i>Életkori csoportok szerint</i>	18-25 év	38	36	34	23	11	20	17	20	147 266	92 041	82 837	82 837
	26-35 év	33	52	37	26	9	7	22	15	393 842	196 921	51 054	109 401
	36-49 év	31	47	31	29	8	15	30	9	449 218	277 699	138 849	81 676
	50-59 év	50	51	22	17	10	11	18	20	307 678	102 559	68 373	123 071
	60 év felett	27	44	20	14	9	12	44	30	168 361	53 570	45 917	114 792
<i>Iskolai végzettség szerint</i>	legfeljebb 8 általános	42	54	16	14	12	17	30	15	311 983	79 996	95 995	87 995
	szakmunkásképző	28	52	28	16	8	12	36	20	345 620	107 526	76 804	130 567
	érettségi	36	42	33	30	10	10	22	18	502 988	358 188	114 315	213 389
	felsőfokú	36	47	35	26	8	14	21	13	313 897	176 089	91 872	84 216
<i>Gazdasági aktivitás szerint</i>	dolgozik	32	47	34	27	9	13	24	13	811 513	475 984	234 090	218 484
	nyugdíjas	34	50	21	14	5	13	40	23	325 400	92 971	85 224	147 205
	GYES-en, GYED-en lévő, HTB, egyéb eltartott	41	39	35	21	4	7	20	32	84 665	46 181	15 394	69 271
	tanuló	44	30	23	33	19	11	14	26	60 157	67 676	22 559	52 637
	munkanélküli	50	67	31	15	16	8	3	10	196 035	45 239	22 619	30 159
<i>A havi nettó személyes jövedelem nagysága szerint</i>	40 ezer Ft alatt	44	0	30	100	6	0	20	0	-	7 947	-	-
	40-59 ezer	31	33	21	0	13	0	35	67	7 805	-	-	15 609
	60-80 ezer	42	60	25	20	9	7	23	13	70 593	23 531	7 844	15 687
	80 ezer Ft felett	34	51	28	19	10	12	28	17	727 017	278 432	177 887	247 495
	nincs adat	31	45	37	28	8	12	24	15	683 433	419 379	186 391	232 988
<i>A lakóhely regionális elhelyezkedése szerint</i>	község	34	47	28	24	11	12	27	17	360 315	183 991	91 995	130 327
	város	31	49	29	23	6	11	34	17	390 256	183 650	91 825	137 737
	megyeszékhely	36	50	32	21	10	12	22	17	388 272	159 877	91 358	129 424
	Budapest	40	45	31	26	11	14	18	16	349 655	203 288	105 710	121 973
<i>A lakóhely regionális elhelyezkedése szerint</i>	Közép-Mo.	36	36	27	31	10	15	27	18	384 524	323 000	153 810	192 262
	Közép-Dunántúl	37	59	31	15	7	6	25	21	176 102	44 026	17 610	61 636
	Nyugat-Dunántúl	36	60	36	15	9	13	19	13	200 271	50 068	41 723	41 723
	Dél-Dunántúl	36	55	50	15		15	14	15	147 882	41 078	41 078	41 078
	Észak-Mo.	33	45	22	27	8	9	38	18	136 626	81 976	27 325	54 650
	Észak-Alföld	37	56	30	23	17	9	16	11	230 021	95 842	38 337	44 726
	Dél-Alföld	30	47	26	22	9	13	35	18	195 131	90 596	55 752	76 659
<i>Összesen</i>		35	48	30	24	9	12	26	16	1 475 196	733 736	378 453	509 754

25. táblázat Ön szerint az elektronikus aláírással ellátott dokumentumokat a bíróság elfogadja bizonyítékként? (%-os megoszlások és becslült alapsokasági számok azok körében, akik már hallottak az elektronikus aláírásról, 2004: N=335, 2005: N=399)

		nem fogadja el		általában elfogadja		minden esetben elfogadja		nem tudja, válaszhány		nem fogadja el	általában elfogadja	minden esetben elfogadja	nem tudja, válaszhány
		2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2005			
		százalék								fő			
<i>Nem szerint</i>	férfi	30	38	30	23	15	12	25	27	638 548	386 282	204 966	457 232
	nő	29	41	25	20	6	9	41	30	586 299	285 435	131 146	424 296
<i>Életheti csoportok szerint</i>	18-25 év	33	36	41	25	3	14	22	25	147 266	101 245	55 225	101 245
	26-35 év	29	45	30	24	11	10	31	21	335 495	182 334	72 934	160 454
	36-49 év	28	39	24	25	13	12	35	24	373 990	232 705	116 353	224 394
	50-59 év	36	36	18	20	15	11	31	33	214 392	117 570	69 159	200 561
	60 év felett	18	37	28	8	9	8	45	47	140 561	31 236	31 236	179 606
<i>Iskolai végzettség szerint</i>	legfeljebb 8 általános	26	47	22	11	7	10	45	32	271 985	63 997	55 997	183 990
	szakmunkásképző	36	47	18	25	10	7	36	21	310 832	163 187	46 625	139 874
	érettségi	29	34	31	25	9	10	31	31	409 160	293 360	115 800	370 560
	felsőfokú	26	34	33	21	16	17	25	28	224 607	139 411	116 176	185 881
<i>Gazdasági aktivitás szerint</i>	dolgozik	29	40	30	21	12	13	29	25	699 136	372 872	233 045	435 018
	nyugdíjas	26	32	20	18	11	6	43	45	206 725	114 847	38 282	290 946
	GYES-en, GYED-en lévő, HTB, egyéb eltartott	37	33	19	22		15	44	30	71 837	47 891	31 928	63 855
	tanuló	31	27	39	38	3	4	27	31	54 662	78 088	7 809	62 470
	munkanélküli	39	65	25	16	16	11	20	8	190 737	47 684	31 789	23 842
<i>A havi nettó személyes jövedelem nagysága szerint</i>	40 ezer Ft alatt	44	100	24	0	2	0	30	0	7 947	-	-	-
	40-59 ezer	27	33	15	67	14	0	44	0	7 805	15 609	-	-
	60-80 ezer	32	60	31	27	8	0	29	13	70 593	31 374	-	15 687
	80 ezer Ft felett	31	42	22	17	15	11	31	30	602 044	250 200	156 375	422 212
	nincs adat	24	35	35	24	11	12	30	29	538 621	366 887	179 540	437 142
<i>A lakóhely regionális elhelyezkedése szerint</i>	község	27	41	24	17	12	8	37	35	311 205	129 036	60 723	265 663
	város	31	43	24	28	12	10	33	20	344 344	221 910	76 521	160 694
	megyeszékhely	34	49	27	17	9	8	31	25	380 582	132 039	62 136	194 175
	Budapest	25	23	36	24	9	18	30	34	182 699	191 004	141 177	265 745
<i>A lakóhely regionális elhelyezkedése szerint</i>	Közép-Mo.	23	20	32	27	8	21	37	32	209 170	286 640	216 917	340 869
	Közép-Dunántúl	34	47	20	18	20	3	25	32	140 882	52 831	8 805	96 856
	Nyugat-Dunántúl	30	58	38	18	14	8	18	18	191 927	58 412	25 034	58 412
	Dél-Dunántúl	46	45	31	15	5	15	18	24	123 235	41 078	41 078	65 726
	Észak-Mo.	29	45	20	21	6	6	44	27	136 626	63 759	18 217	81 976
	Észak-Alföld	36	57	20	14	18	3	26	25	233 672	58 418	12 982	103 854
	Dél-Alföld	25	42	26	23	9	5	41	30	174 224	97 565	20 907	125 441
<i>Összesen</i>		29	39	28	21	11	11	32	28	1 218 674	659 792	341 539	877 135

26. táblázat Ön szerint az elektronikus aláírással ellátott dokumentum olvasásakor a dokumentum aláírást követő módosítása...? (%-os megoszlások és becsült alapsokasági számok azok körében, akik már hallottak az elektronikus aláírásról, 2004: N=335, 2005: N=399)

		nem fedezhető fel		általában felfedezhető		minden esetben felfedezhető		nem tudja, válaszhány		nem fedezhető fel	általában felfedezhető	minden esetben felfedezhető	nem tudja, válaszhány
		2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2005			
		százalék								fő			
<i>Nem szerint</i>	férfi	16	24	25	19	18	19	42	38	403 936	316 813	324 733	641 546
	nő	14	13	18	19	11	18	57	49	191 825	276 228	253 209	705 915
<i>Élektori csoportok szerint</i>	18-25 év	22	14	30	19	12	30	37	37	56 509	75 345	122 436	150 691
	26-35 év	19	17	16	26	25	18	40	38	131 281	196 921	138 574	284 442
	36-49 év	15	22	27	23	9	21	49	35	205 966	214 204	197 727	329 545
	50-59 év	9	21	16	13	19	16	56	51	124 486	76 075	96 822	304 299
	60 év felett	7	20	16	8	6	6	71	67	75 027	30 011	22 508	255 093
<i>Iskolai végzettség szerint</i>	legfeljebb 8 általános	15	14	13	25	6	10	66	52	78 900	142 020	55 230	299 819
	szakmunkásképző	10	23	18	17	12	16	60	43	153 609	115 207	107 526	284 176
	érettségi	16	18	26	19	15	20	43	44	208 440	223 880	239 320	517 240
	felsőfokú	17	22	21	17	22	25	40	36	145 465	114 840	168 433	237 337
<i>Gazdasági aktivitás szerint</i>	dolgozik	14	21	24	17	18	25	45	37	365 104	302 959	427 250	644 758
	nyugdíjas	10	14	14	15	10	10	66	61	92 971	100 719	61 981	395 129
	GYES-en, GYED-en lévő, HTB, egyéb eltartott	26	18	7	21	17	7	49	54	38 484	46 181	15 394	115 452
	tanuló	26	4	28	27	11	15	35	54	7 809	54 662	31 235	109 323
	munkanélküli	23	28	33	33	4	11	40	28	81 681	98 018	32 673	81 681
<i>A havi nettó személyes jövedelem nagysága szerint</i>	40 ezer Ft alatt	19	0	19	0	12	0	51	100	-	-	-	7 947
	40-59 ezer	6	0	16	0	12	33	67	67	-	-	7 805	15 609
	60-80 ezer	22	33	20	33	16	7	42	27	39 218	39 218	7 844	31 374
	80 ezer Ft felett	8	19	22	21	24	16	46	44	270 698	293 900	232 027	634 206
	nincs adat	18	18	25	17	12	21	45	43	281 020	265 408	320 050	655 713
<i>A lakóhely regionális elhelyezkedése szerint</i>	község	9	21	21	17	19	21	51	41	160 992	130 327	160 992	314 317
	város	16	14	23	18	12	21	50	47	109 209	148 213	171 615	374 432
	megyeszékhely	22	19	18	28	13	13	47	40	146 097	215 301	99 961	307 573
	Budapest	13	22	23	14	15	18	48	46	172 559	106 822	139 691	361 553
<i>A lakóhely regionális elhelyezkedése szerint</i>	Közép-Mo.	16	18	20	15	13	19	51	48	184 572	161 500	199 953	507 572
	Közép-Dunántúl	21	11	16	26	17	14	46	49	34 214	76 982	42 768	145 410
	Nyugat-Dunántúl	9	41	32	12	28	24	31	22	138 399	40 706	81 411	73 270
	Dél-Dunántúl	7	28	30	22	12	22	51	28	76 252	59 307	59 307	76 252
	Észak-Mo.	17	12	21	21	13	18	49	48	36 434	63 759	54 650	145 734
	Észak-Alföld	23	17	17	23	24	11	36	49	69 203	94 367	44 038	201 317
	Dél-Alföld	9	12	21	24	7	22	63	42	49 610	99 219	92 132	177 177
<i>Összesen</i>		15	19	21	19	15	18	49	43	585 529	600 937	570 120	1 340 553

27. táblázat Használt-e már Ön PKI-n, nyilvános kulcsú infrastruktúrán alapuló elektronikus aláírást munkájával kapcsolatban? (%-os megoszlások és becsült alapsokasági számok azok körében, akik már hallottak az elektronikus aláírásról, N=399)

		igen	nem	nem tudja, válaszhiány	igen	nem	nem tudja, válaszhiány
		százalék			fő		
<i>Nem szerint</i>	férfi	4	96	0	63 066	1 623 962	-
	nő	1	96	3	15 264	1 373 753	38 160
<i>Életkori csoportok szerint</i>	18-25 év	9	89	2	35 998	359 984	9 000
	26-35 év	1	99	0	7 223	743 994	-
	36-49 év	4	94	2	41 193	889 772	16 477
	50-59 év	1	99	0	6 916	594 766	-
	60 év felett	0	96	4	-	367 334	15 306
<i>Iskolai végzettség szerint</i>	legfeljebb 8 általános	0	100	0	-	575 969	-
	szakmunkásképző	1	98	1	7 680	645 157	7 680
	érettségi	1	97	1	15 340	1 158 200	15 340
	felsőfokú	8	91	1	54 215	604 114	7 745
<i>Gazdasági aktivitás szerint</i>	dolgozik	4	95	1	69 914	1 654 621	15 536
	nyugdíjas	0	98	2	-	635 305	15 495
	GYES-en, GYED-en lévő, HTB, egyéb eltartott	0	100	0	-	215 511	-
	tanuló	4	92	4	7 809	187 411	7 809
	munkanélküli	0	100	0	-	294 053	-
<i>A havi nettó személyes jövedelem nagysága szerint</i>	40 ezer Ft alatt	0	100	0	-	7 947	-
	40-59 ezer	0	100	0	-	23 414	-
	60-80 ezer	0	100	0	-	117 654	-
	80 ezer Ft felett	2	97	2	23 329	1 384 174	23 329
	nincs adat	4	96	1	54 364	1 460 061	7 766
<i>A lakóhely regionális elhelyezkedése szerint</i>	község	1	98	1	7 590	751 446	7 590
	város	2	98	0	15 304	788 164	-
	megyeszékhely	4	94	2	31 068	722 330	15 534
	Budapest	3	96	1	24 651	747 757	8 217
<i>A lakóhely regionális elhelyezkedése szerint</i>	Közép-Mo.	2	97	1	23 071	1 022 835	7 690
	Közép-Dunántúl	6	88	6	17 610	264 153	17 610
	Nyugat-Dunántúl	0	100	0	-	333 785	-
	Dél-Dunántúl	3	97	0	8 472	262 645	-
	Észak-Mo.	0	97	3	-	291 469	9 108
	Észak-Alföld	3	95	2	12 779	389 757	6 389
	Dél-Alföld	2	98	0	6 969	411 168	-
<i>Összesen</i>		2	97	1	69 686	2 988 739	38 714

28. táblázat Használt-e már Ön PKI-n, nyilvános kulcsú infrastruktúrán alapuló elektronikus aláírást magánjellegű dokumentum aláírására? (%-os megoszlások és becsült alapsokasági számok azok körében, akik már hallottak az elektronikus aláírásról, N=399)

		igen	nem	nem tudja, válaszhiány	igen	nem	nem tudja, válaszhiány
		százalék			fő		
<i>Nem szerint</i>	férfi	4	96	0	63 066	1 623 962	-
	nő	5	93	3	68 688	1 320 329	38 160
<i>Életkori csoportok szerint</i>	18-25 év	9	89	2	35 998	359 984	9 000
	26-35 év	7	93	0	51 054	700 164	-
	36-49 év	3	95	2	32 670	898 436	16 335
	50-59 év	1	99	0	6 916	594 766	-
	60 év felett	4	92	4	15 005	352 629	15 005
<i>Iskolai végzettség szerint</i>	legfeljebb 8 általános	11	89	0	63 120	512 849	-
	szakmunkásképző	1	98	1	7 680	645 157	7 680
	érettségi	3	96	1	30 681	1 142 860	15 340
	felsőfokú	5	94	1	30 980	627 350	7 745
<i>Gazdasági aktivitás szerint</i>	dolgozik	3	96	1	46 609	1 677 926	15 536
	nyugdíjas	4	94	2	23 243	612 062	15 495
	GYES-en, GYED-en lévő, HTB, egyéb eltartott	0	100	0	-	215 511	-
	tanuló	7	89	4	15 039	180 470	7 520
	munkanélküli	18	82	0	52 779	241 274	-
<i>A havi nettó személyes jövedelem nagysága szerint</i>	40 ezer Ft alatt	0	100	0	-	7 947	-
	40-59 ezer	0	100	0	-	23 414	-
	60-80 ezer	0	100	0	-	117 654	-
	80 ezer Ft felett	3	95	2	46 658	1 360 845	23 329
	nincs adat	6	94	1	85 429	1 428 995	7 766
<i>A lakóhely regionális elhelyezkedése szerint</i>	község	2	97	1	15 333	743 628	7 666
	város	0	100	0	-	803 468	-
	megyeszékhely	13	85	2	99 961	653 592	15 379
	Budapest	2	97	1	16 434	755 974	8 217
<i>A lakóhely regionális elhelyezkedése szerint</i>	Közép-Mo.	1	98	1	15 381	1 030 525	7 690
	Közép-Dunántúl	9	86	6	25 661	256 606	17 107
	Nyugat-Dunántúl	0	100	0	-	333 785	-
	Dél-Dunántúl	3	97	0	8 472	262 645	-
	Észak-Mo.	0	97	3	-	291 469	9 108
	Észak-Alföld	13	86	2	51 116	351 420	6 389
	Dél-Alföld	5	95	0	20 907	397 230	-
<i>Összesen</i>		4	95	1	131 300	2 927 221	38 618

29. táblázat Mennyire valószínű, hogy használni fogja az elektronikus aláírást a következő 12 hónapban? (%-os megoszlások és becsült alapsokasági számok azok körében, akik már hallottak az elektronikus aláírásról, 2004: N=335, 2005: N=399)

		biztosan		valószínűleg		Valószínűleg nem		biztosan nem		nem tudja, válaszhiány		biztosan	valószínűleg	valószínűleg nem	biztosan nem	nem tudja, válaszhiány	
		2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005						
		százalék										2005					
		százalék										fő					
Nem szerint	férfi	1	2	6	10	26	27	57	58	9	3	31 831	167 111	461 545	970 837	55 704	
	nő	2	3	4	8	17	18	63	65	14	6	38 782	116 346	263 717	923 011	85 320	
Életkori csoportok szerint	18-25 év		0	8	9	39	33	48	51	6	7	-	37 673	131 854	207 200	28 255	
	26-35 év	4	1	5	11	28	28	50	53	14	7	7 365	81 014	213 581	397 703	51 554	
	36-49 év	2	4	6	11	21	26	59	55	12	4	42 297	101 512	245 320	524 477	33 837	
	50-59 év	1	3	6	7	11	20	77	67	6	3	20 748	41 495	117 570	401 121	20 748	
	60 év felett		0		4	8	6	74	90	18	0	-	15 618	23 427	343 595	-	
Iskolai végzettség szerint	legfeljebb 8 általános		0	3	14	10	3	77	83	10	0	-	81 122	16 224	478 622	-	
	szakmunkásképző	1	0	3	5	13	19	63	73	19	4	-	31 083	124 333	481 789	23 312	
	érettségi	1	1	6	8	28	28	56	56	9	7	7 770	101 016	334 130	660 489	85 475	
	felsőfokú	5	9	7	9	26	35	54	41	9	5	62 689	62 689	235 085	274 266	31 345	
Gazdasági aktivitás szerint	dolgozik	3	3	6	11	21	28	60	53	11	5	47 456	189 826	490 384	925 401	87 004	
	nyugdíjas		2	3	2	10	8	75	87	11	0	15 682	15 682	54 887	564 550	-	
	GYES-en, GYED-en lévő, HTB, egyéb eltartott		0	4	3	34	21	43	66	20	10	-	7 431	44 588	141 197	22 294	
	tanuló		0	11	0	41	35	40	54	8	12	-	-	70 279	109 323	23 426	
	munkanélküli		0		22	37	22	52	51	11	5	-	63 579	63 579	151 000	15 895	
A havi nettó személyes jövedelem nagysága szerint	40 ezer Ft alatt		0		0	20	0	63	0	17	0	-	-	-	-	-	
	40-59 ezer	2	0	3	0	12	33	77	67	7	0	-	-	7 805	15 609	-	
	60-80 ezer		0	4	7	20	33	62	60	14	0	-	7 844	39 218	70 593	-	
	80 ezer Ft felett	2	2	9	9	27	23	53	62	9	3	31 796	127 185	333 861	890 295	47 694	
	nincs adat	3	3	7	9	25	22	54	60	11	6	38 831	139 793	341 716	908 655	93 195	
A lakóhely regionális elhelyezkedése szerint	község	2	1	5	5	17	17	66	69	10	7	7 823	39 114	132 986	531 945	54 759	
	város	0	1	6	6	22	29	65	61	7	4	7 726	46 354	231 770	486 716	30 903	
	megyeszékhely	3	6	10	15	24	19	48	57	14	3	46 602	116 505	147 573	434 951	23 301	
	Budapest	2	1	0	11	25	27	59	57	15	4	8 305	83 045	207 613	448 444	33 218	
A lakóhely regionális elhelyezkedése szerint	Közép-Mo.	2	1	1	10	25	25	58	56	14	7	15 609	109 262	265 350	593 136	70 240	
	Közép-Dunántúl	1	0	3	6	16	21	70	67	10	6	-	18 144	63 504	199 582	18 144	
	Nyugat-Dunántúl		2	6	7	27	29	54	59	13	2	8 141	24 423	97 693	195 387	8 141	
	Dél-Dunántúl	4	6	10	9	20	18	56	61	8	6	16 431	24 647	49 294	164 314	16 431	
	Észak-Mo.		0	11	6	19	28	63	63	7	3	-	18 786	84 537	187 861	9 393	
	Észak-Alföld		5	10	12	18	22	64	58	8	3	18 873	50 329	88 076	239 064	12 582	
Összesen	Dél-Alföld	3	3	7	7	22	15	56	71	12	3	14 174	28 348	63 784	297 657	14 174	
		2	3	5	9	22	23	60	61	11	5	77 818	280 143	708 140	1 883 185	147 853	

4.1.2 A vállalati felmérés táblázata

30. táblázat Használ-e az Önök vállalata számítógépet?

(%-os megoszlás az összes cég körében, (2004, 2005: N=1000) és országosan becsült darabszám)

	Igen		Nem		Igen	Nem
	2004	2005	2004	2005	2005	
	Százalék		Százalék		Darabszám	
Ágazat szerint						
Mezőgazdaság és halászat	90	91	10	9	2 642	246
Bányászat, feldolgozóipar, villamos-energia, gáz-, gőz-, vízellátás	93	94	7	6	13 427	801
Építőipar	96	93	4	7	7 311	553
Kereskedelem, járműjavítás	89	92	11	8	15 734	1 419
Vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás	78	67*	22	33*	2 282	1 110
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	100	94	0	6	2 841	185
Pénzügyi tevékenység, ingatlanügyletek, gazdasági szolgálat	97	97*	3	3*	10 400	308
Oktatás, egészségügy és egyéb szolgáltatások	93	78*	7	22*	1 947	547
Az alkalmazottak száma szerint						
5-9 fő	88	87*	12	13	26 233	3 950
10-19 fő	94	94	6	6	15 625	926
20-49 fő	96	98*	4	2*	9 297	185
50-249 fő	99	100*	1	-*	4 616	0
250 fő felett	99	100*	1	-*	921	0
Régió szerint						
Közép-Magyarország		94		6	25 731	1 705
Közép-Dunántúl		94		6	5 645	350
Nyugat-Dunántúl		92		8	5 250	450
Dél-Dunántúl		95		5	4 467	223
Észak-Magyarország		91		9	4 429	463
Észak-Alföld		85*		15*	5 369	966
Dél-Alföld		88		12	5 923	782
Összesen	92	92	8	8	56 689	5 064

Az átlagtól szignifikánsan eltérő értékeket *-gal jelöltük.

31. táblázat Rendelkezik-e a vállalat internetcsatlakozással?

(a válaszok százalékos megoszlása a számítógéppel rendelkezők körében, 2004: N=921, 2005: N=918)

	igen		nem	
	2004	2005	2004	2005
<i>Ágazatonként</i>				
Mezőgazdaság és halászat	65	77*	35	23*
Bányászat, feldolgozóipar, villamos-energia, gáz-, gőz-, vízellátás	85	88	15	12
Építőipar	82	89	18	11
Kereskedelem, járműjavítás	85	88	15	12
Vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás	83	86	17	14
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	90	98*	10	2*
Pénzügyi tevékenység, ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	91	97*	9	3*
Oktatás, egészségügy és egyéb szolgáltatások	80	84	20	16
<i>Foglalkoztatotti kategóriánként</i>				
5-9 fő	83	87*	17	13*
10-19 fő	82	89	18	11
20-49 fő	87	93	13	7
50-249 fő	95	99*	5	1*
250 fő felett	98	100*	2	-*
<i>Régió szerint</i>				
Közép-Magyarország		92*		8*
Közép-Dunántúl		93		7
Nyugat-Dunántúl		91		9
Dél-Dunántúl		81*		19*
Észak-Magyarország		86		14
Észak-Alföld		86		14
Dél-Alföld		88		12
		92*		8*
<i>Összesen</i>	85	90	15	10

32. táblázat Használnak-e titkosítást az elektronikus dokumentumok továbbításánál, tárolásánál vállalatuknál?

(a válaszok százalékos megoszlása a számítógépet használók körében, 2004: N=921, 2005: N=918)

	igen		nem		nem tudja	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005
<i>Ágazatonként</i>						
Mezőgazdaság és halászat	29	16	66	84	5	-
Bányászat, feldolgozóipar, villamos-energia, gáz-, gőz-, vízellátás	21	24	79	75	1	1
Építőipar	15	8*	83	90*	2	2
Kereskedelem, járműjavítás	19	19	80	77	1	4
Vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás	18	16	78	84	3	-
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	21	11	79	89	-	-
Pénzügyi tevékenység, ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	28	28*	68	70*	4	2
Oktatás, egészségügy és egyéb szolgáltatások	18	19	82	81	-	-
<i>Foglalkoztatotti kategóriánként</i>						
5-9 fő	18	15*	81	83*	2	2
10-19 fő	20	17	79	81	1	2
20-49 fő	23	26*	74	73*	3	1
50-249 fő	28	36*	69	63*	3	1
250 fő felett	48	40*	52	53*	-	7
<i>Régió szerint</i>						
Közép-Magyarország		24*		73*		3
Közép-Dunántúl		18		81		1
Nyugat-Dunántúl		20		76		4
Dél-Dunántúl		14		86		-
Észak-Magyarország		20		80		-
Észak-Alföld		18		82		-
Dél-Alföld		14		85		1
<i>Összesen</i>	21	20	77	78	2	2

Az átlagtól szignifikánsan eltérő értékeket *-gal jelöltük.

33. táblázat Használnak-e elektronikus aláírást vállalatuknál?

(a válaszok százalékos megoszlása a számítógéppel rendelkezők körében, 2004: N=921, 2005: N=918)

	igen		nem		nem tudja	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005
<i>Ágazatonként</i>						
Mezőgazdaság és halászat	21	27	79	73	-	-
Bányászat, feldolgozóipar, villamos-energia, gáz-, gőz-, vízellátás	12	13	88	87	-	-
Építőipar	6	7	94	92	-	2
Kereskedelem, járműjavítás	11	16	89	84	-	-
Vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás	10	5	90	95	-	-
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	23	13	77	87	-	-
Pénzügyi tevékenység, ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	9	16	91	83	-	1
Oktatás, egészségügy és egyéb szolgáltatások	6	10	94	90	-	-
<i>Foglalkoztatotti kategóriánként</i>						
5-9 fő	9	8*	91	92*	-	-
10-19 fő	9	9*	91	89*	-	1
20-49 fő	10	21*	90	79*	-	-
50-249 fő	24	41*	76	59*	-	-
250 fő felett	49	40*	50	60*	-	-
<i>Régió szerint</i>						
Közép-Magyarország		14		85		1
Közép-Dunántúl		12		88		-
Nyugat-Dunántúl		16		84		-
Dél-Dunántúl		9		91		-
Észak-Magyarország		13		87		-
Észak-Alföld		15		85		-
Dél-Alföld		17		83		-
<i>Összesen</i>	11	14	89	86		0

Az átlagtól szignifikánsan eltérő értékeket *-gal jelöltük.

34. táblázat Tervezik-e az e-aláírás bevezetését vállalatuknál a következő 12 hónapban?

(a válaszok százalékos aránya az elektronikus aláírást nem használó számítógéppel rendelkezők körében, 2004: N=820, 2005: N=788)

	igen		nem		nem tudja	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005
<i>Ágazatonként</i>						
Mezőgazdaság és halászat	10	13	86	81	4	6
Bányászat, feldolgozóipar, villamos-energia, gáz-, gőz-, vízellátás	12	12	81	85	6	3
Építőipar	14	6	79	87	7	7
Kereskedelem, járműjavítás	10	11	83	80	7	9
Vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás	7	6	90	91	3	3
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	22	10	64	80	14	10
Pénzügyi tevékenység, ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	15	14	73	78	12	8
Oktatás, egészségügy és egyéb szolgáltatások	3	11	91	78	6	11
<i>Foglalkoztatotti kategóriánként</i>						
5-9 fő	13	12	80	83	7	5
10-19 fő	10	11	81	79	9	10
20-49 fő	11	8	82	82	7	10
50-249 fő	13	7	78	91	9	2
250 fő felett	14	38	74	63	12	-
<i>Régió szerint</i>						
Közép-Magyarország		9		82		8
Közép-Dunántúl		9		83		8
Nyugat-Dunántúl		17		74		9
Dél-Dunántúl		10		84		7
Észak-Magyarország		9		84		7
Észak-Alföld		12		87		1
Dél-Alföld		14		82		5
<i>Összesen</i>	12	11	81	82	8	7

Az összefüggés egyik bontási változóval sem szignifikáns

35. táblázat Abban, hogy Önök nem használnak elektronikus aláírást, szerepet játszik-e az, hogy?

(az „igen” válaszok százalékos aránya az elektronikus aláírást nem használó számítógéppel rendelkezők körében, 2004: N=820, 2005: N=788)

Az elektronikus aláírás használatát nem használó vállalkozások körében, 2004. IV. 22., 2005. IV. 18.																				
nem hallottak még az elektronikus aláírásról		nem tudnak eleget az elektronikus aláírás felhasználási céljáról/működéséről		nem tudják, hogy lehet elektronikus aláírást létrehozni/alkalmazni		nem merült fel az igény iránta		nem megfelelő a jogszabályi környezet		Hiányoznak a számítástechnikai feltételek		Hiányoznak a megfelelő számítástechnikai szolgáltatások		a partnerek nem fogadókészek		a költségek meghaladják az előnyöket		egyéb		
2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	
Ágazatonként																				
Mezőgazdaság és halászat	19	9	27	6	21	6	86	97	10	6		6		6	16	13	7	6	1	-
Bányászat, feldolgozóipar, villamos-energia, gáz-, gőz-, vízellátás	7	7	17	10	9	9	86	91	6	6		7		6	12	13	4	5	2	2
Építőipar	9	7	14	16	7	18	85	87	5	6		8		6	10	16	6	3	4	2
Kereskedelem, járműjavítás	8	2*	10	10	11	12	89	92	7	7		5		5	19	13	4	3	1	3
Vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás	7	6	7	14	4	9	89	97	-	6	14		17	3	14	-	11	-	-	-
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	9	18*	10	17	17	22	86	98	6	20*	5		5	17	5	5	2	3	-	-
Pénzügyi tevékenység, ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	9	2	14	15	7	12	84	90	9	5		6		5	17	16	6	5	2	1
Oktatás, egészségügy és egyéb szolgáltatások	10	-	15	7	13	7	93	93	6		7		4	17	11	3	4	-	7	
Foglalkoztatotti kategóriánként																				
5-9 fő	10	6	16	13	11	12	89	91	6	7		7		5	15	13	5	4	1	2
10-19 fő	8	7	12	11	9	13	81	92	8	6		7		8	13	12	4	5	2	2
20-49 fő	8	3	14	13	10	9	88	94	6	3		5		4	16	16	4	3	4	3
50-249 fő	6	2	8	9	4	9	86	86	5	18		9		5	16	16	3	5	1	2
250 fő felett	2	-	6	-	2	11	90	89	10	-		-		-	19	11	10	-	-	-
Régió szerint																				
Közép-Magyarország		4		9		9		92		6		6		5		14		4		2
Közép-Dunántúl		7		11		12		92		11		6		3		11		1		2
Nyugat-Dunántúl		1*		10		16		88		7		10		8		11		4		3
Dél-Dunántúl		7		14		5		95		3		7		7		15		5		1
Észak-Magyarország		12*		22		24		93		9		2		5		14		3		-
Észak-Alföld		5		13		14		94		4		8		5		13		5		1
Dél-Alföld		6		15		14		90		6		7		8		18		7		2
Összesen	9	5	14	12	10	12	87	92	7	6	7		6	15	14	4	4	2	2	

Országosan általánosítható összefüggést csak a következő kérdés, bontási változó párosok esetében találtunk:

Nem hallottak még az elektronikus aláírásról – ágazat, régió

Nem megfelelő a jogszabályi környezet - ágazat

Az átlagtól szignifikánsan eltérő értékeket *-gal jelöltük.

36. táblázat A vállalata által használt elektronikus aláírás(t)...

(az „igen” válaszok százalékos aránya az elektronikus aláírást használók körében, 2004: N=102, 2005: N=127)

	Nyilvános Kulcsú Infrastruktúrán , ún. PKI technológián alapul		egyéb technológián alapul		zárt körben, egyedi megállapodás alapján használják		nyílt körben használják az elektronikus aláírás törvénynek megfelelően ¹		Zárt és nyílt körben egyenként használja	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005
<i>Ágazatonként</i>										
Mezőgazdaság és halászat	19	33	22	-	85	67	100	17		8
Bányászat, feldolgozóipar, villamos-energia, gáz-, gőz-, vízellátás	26	47	6	3	76	76	45	14		3
Építőipar	10	56	-	-	85	75	0	13		-
Kereskedelem, járműjavítás	28	30	2	-	87	70	29	23		-
Vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás	28	50	-	-	100	100	-	-		-
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	17	20	-	-	67	80	-	-		20
Pénzügyi tevékenység, ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	19	44	7	7	79	85	83	-		8
Oktatás, egészségügy és egyéb szolgáltatások	48	67	-	25	100	100	-	-		-
<i>Foglalkoztatotti kategóriánként</i>										
5-9 fő	14	24	7	-	79	62	35	15		6
10-19 fő	28	52	-	8	86	79	35	17		4
20-49 fő	21	38	7	-	79	84	33	9		-
50-249 fő	35	42	6	3	80	81	57	10		6
250 fő felett	29	83	6	-	88	67	83	33		-
<i>Régió szerint</i>										
Közép-Magyarország		40		4		75		13		6
Közép-Dunántúl		38		-		92		-		8
Nyugat-Dunántúl		31		-		59		18		-
Dél-Dunántúl		71		-		86		14		-
Észak-Magyarország		44		11		80		10		10
Észak-Alföld		40		7		79		7		-
Dél-Alföld		28		-		72		28		-
<i>Összesen</i>	23	39	5	2	81	76	41	13		4

Az összefüggések egyik bontási változóval sem szignifikánsak

37. táblázat Az elektronikus aláírást milyen módon használják?

(a válaszok százalékos megoszlása az elektronikus aláírást használók körében, 2004: N=102, 2005: N=127)

	Csak mint elfogadók		Nem tudja		<i>csak mint aláíró</i>		elfogadóként és aláíróként is	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005
<i>Ágazatonként</i>								
Mezőgazdaság és halászat	0	-	-	-	75	92	25	8
Bányászat, feldolgozóipar, villamos-energia, gáz-, gőz-, vízellátás	2	-	-	-	63	87	35	13
Építőipar	0	-	-	-	67	75	33	25
Kereskedelem, járműjavítás	4	-	-	-	72	73	24	28
Vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás	0	-	-	-	72	100	28	-
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	0	-	-	-	71	80	29	20
Pénzügyi tevékenység, ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	11	-	-	4	70	81	18	15
Oktatás, egészségügy és egyéb szolgáltatások	0	-	-	-	52	50	48	50
<i>Foglalkoztatotti kategóriánként</i>								
5-9 fő	4	-	-	-	75	74	21	26
10-19 fő	5	-	-	-	38	79	57	21
20-49 fő	0	-	-	3	86	78	14	19
50-249 fő	3	-	-	-	80	87	18	13
250 fő felett	2	-	-	-	68	83	27	17
<i>Régió szerint</i>								
Közép-Magyarország		-	-	-		77		23
Közép-Dunántúl		-	-	-		64		36
Nyugat-Dunántúl		-	-	-		88		12
Dél-Dunántúl		-	-	-		100		-
Észak-Magyarország		-	-	-		78		22
Észak-Alföld		-	-	7		80		13
Dél-Alföld		-	-	-		78		22
<i>Összesen</i>	3	-	-	1	69	79	28	20

Az összefüggések egyik bontási változóval sem szignifikánsak

38. táblázat Használják-e az elektronikus aláírást...?

(az „igen” válaszok százalékos aránya az elektronikus aláírást használók körében, 2004: N=102, 2005: N=127)

Árú- és szolgáltatások megrendelésének, pénzügyi szolgáltatásokkal való kapcsolatban való hatósággal való kapcsolatban ? egyéb területen																		
elektronikus levelek aláírásához		számlázásnál, vagy számlák kifizetésekor		dokumentum ok kezelések		ÁFA és egyéb adóbevallásoknál ?		Dokumentum archiválási célból		árú- és szolgáltatások megrendelésénél		pénzügyi szolgáltatásokkal való kapcsolatban		hatósággal való kapcsolatban ?		egyéb területen		
2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	
Ágazatonként																		
Mezőgazdaság és halászat	31	-	34	17	46	-	66		-	15	-	65	45	65	83	-	-	
Bányászat, feldolgozóipar, villamos-energia, gáz-, gőz-, vízellátás	21	7	34	10	17	-	38		3	6	-	65	55	13	73	-	-	
Építőipar	15	-	31		31	-	12		-	31	-	69	63	0	50	19	-	
Kereskedelem, járműjavítás	20	8	25	21	14	3	41		3	10	8	66	62	12	55	-	-	
Vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás	64	-	64		64	-	64		-	0	-	64	100	0	50	-	-	
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	33	-	60	20	19	-	20		-	15	-	72	80	2	33	-	-	
Pénzügyi tevékenység, ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	13	15	36	4	15	22	17		15	0	7	56	48	21	67	10	-	
Oktatás, egészségügy és egyéb szolgáltatások	48	33	0	25	57	-	9		-	48	25	57	50	43	50	-	-	
Létszám-kategóriánként																		
5-9 fő	36	9	43	9	18	9	29		3	7	-	64	66	11	44	7	-	
10-19 fő	29	17	52	17	38	4	19		4	28	8	95	50	10	54	-	-	
20-49 fő	14	3	15	19	21	3	21		3	0	3	50	56	28	63	-	-	
50-249 fő	3	3	18	3	11	6	63		6	6	3	49	55	25	87	-	-	
250 fő felett	19	17	25	17	28	17	73		-	4	17	40	33	27	100	-	-	
Régió																		
Közép-Magyarország		17		13		6			4		8		52		63		-	
Közép-Dunántúl		8		23		15			15		8		50		69		-	
Nyugat-Dunántúl		-		12		-			6		-		63		59		-	
Dél-Dunántúl		-		14		14			-		14		71		43		-	
Észak-Magyarország		11		22		-			-		-		67		56		-	
Észak-Alföld		-		19		-			-		-		53		87		-	
Dél-Alföld		-		6		6			6		-		59		59		-	
Összesen	24	8	35	13	23	6	35		5	11	4	65	56	17	63	3	-	

Az összefüggések egyik bontási változóval sem szignifikánsak

39. táblázat Hány munkatársuk rendelkezik elektronikus aláíráshoz használandó intelligens chipkártyával?

(átlagérték az elektronikus aláírást használók körében, 2004: N=102, 2005: N=127)

	Átlagérték ¹		Átlagérték ²	
	2004	2005	2004	2005
<i>Ágazatonként</i>				
Mezőgazdaság és halászat	1,68	1,52	2,58	1,83
Bányászat, feldolgozóipar, villamos-energia, gáz-, gőz-, vízellátás	1,07	2,32	2,56	2,62
Építőipar	0,42	1,24	3,00	1,99
Kereskedelem, járműjavítás	6,31	3,81	11,31	6,17
Vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás	1,72	1,29	1,72	1,50
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	0,95	0,88	2,13	3,02
Pénzügyi tevékenység, ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	0,84	1,88	1,83	2,27
Oktatás, egészségügy és egyéb szolgáltatások	1,31	1,70	2,32	1,94
<i>Foglalkoztatotti kategóriánként</i>				
5-9 fő	0,89	1,13	1,84	1,82
10-19 fő	0,73	1,74	1,83	2,90
20-49 fő	0,27	1,44	1,00	1,89
50-249 fő	1,65	2,05	2,45	2,26
250 fő felett	20,74	17,59	26,24	17,59
<i>Régió szerint</i>				
Közép-Magyarország		3,91		5,19
Közép-Dunántúl		1,29		1,65
Nyugat-Dunántúl		1,34		2,10
Dél-Dunántúl		1,56		2,67
Észak-Magyarország		1,75		2,11
Észak-Alföld		1,88		2,19
Dél-Alföld		1,56		2,08
<i>Összesen</i>	2,47	2,40	4,96	3,23

¹ a 0 érték figyelembe vételével, N=112

² a 0 érték nélkül, N=84

40. táblázat Vett-e igénybe a vállalat elektronikus kormányzati szolgáltatást 2004-ben?

(a válaszok százalékos megoszlása az internetcsatlakozással rendelkezők körében, N=825)

	Nem tudja	Igen	Nem
<i>Ágazatonként</i>			
Mezőgazdaság és halászat	-	25	75
Bányászat, feldolgozóipar, villamos-energia, gáz-, gőz-, vízellátás	2	18	80
Építőipar	1	16	83
Kereskedelem, járműjavítás	7	14	79
Vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás	-	9	91
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	-	5*	95*
Pénzügyi tevékenység, ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	3	26*	71*
Oktatás, egészségügy és egyéb szolgáltatások	-	24	76
<i>Foglalkoztatotti kategóriánként</i>			
5-9 fő	4	11*	85*
10-19 fő	1	17	81
20-49 fő	3	22	75
50-249 fő	3	41*	57*
250 fő felett	7	57*	36*
<i>Régió szerint</i>			
Közép-Magyarország	3	20	77
Közép-Dunántúl	1	15	84
Nyugat-Dunántúl	3	12	85
Dél-Dunántúl	3	12	86
Észak-Magyarország	5	18	77
Észak-Alföld	1	23	76
Dél-Alföld	7	16	76
<i>Összesen</i>	3	18	79

Az összefüggés a régiókkal nem szignifikáns

Az átlagtól szignifikánsan eltérő értékeket *-gal jelöltük.

41. táblázat Igénybe vette-e vállalata az alábbi elektronikus kormányzati szolgáltatást 2004-ben?

(az „igen” válaszok százalékos aránya az elektronikus kormányzati szolgáltatást igénybe vevők körében, N=152)

	Központi adók, járulékok bevallása	Önkormányzati adók bevallása	Hatósági ügyintézés	Hatósági szolgáltatás (pl. földhivatal adat lekérése)
<i>Ágazatonként</i>				
Mezőgazdaság és halászat	100	10	20	10
Bányászat, feldolgozóipar, villamos-energia, gáz-, gőz-, vízellátás	89	17	8	5
Építőipar	84	28	11	17
Kereskedelem, járműjavítás	74	12	33	18
Vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás	67		33	33
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	100	50		
Pénzügyi tevékenység, ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	76	37	34	43
Oktatás, egészségügy és egyéb szolgáltatások	63		13	25
<i>Foglalkoztatotti kategóriánként</i>				
5-9 fő	77	30	20	20
10-19 fő	73	24	20	27
20-49 fő	81	13	35	28
50-249 fő	93	17	18	11
250 fő felett	100	25	14	25
<i>Régió szerint</i>				
Közép-Magyarország	73	27	25	30
Közép-Dunántúl	82	25	29	18
Nyugat-Dunántúl	100	8	8	
Dél-Dunántúl	50		25	13
Észak-Magyarország	82	27	18	27
Észak-Alföld	90	20	24	19
Dél-Alföld	100	19	19	19
<i>Összesen</i>	81	22	23	23

Az összefüggés egyik bontási változóval sem szignifikáns

42. táblázat Alkalmaztak-e elektronikus aláírást az elektronikus kormányzati szolgáltatások igénybevételekor?

(a válaszok százalékos megoszlása az elektronikus kormányzati szolgáltatást igénybe vevők körében, N=152)

	Nem tudja	Igen	Nem
<i>Ágazatonként</i>			
Mezőgazdaság és halászat	-	25	75
Bányászat, feldolgozóipar, villamos-energia, gáz-, gőz-, vízellátás	6	18	76
Építőipar	-	38	63
Kereskedelem, járműjavítás	-	-	100
Vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás	-	50	50
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	5	7	88
Pénzügyi tevékenység, ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	-	40	60
Oktatás, egészségügy és egyéb szolgáltatások	-	25	75
<i>Foglalkoztatotti kategóriánként</i>			
5-9 fő	8	5	87
10-19 fő	-	15	85
20-49 fő	3	23	73
50-249 fő	-	40	60
250 fő felett	-	63	38
<i>Régió szerint</i>			
Közép-Magyarország	3	23	73
Közép-Dunántúl	-	20	80
Nyugat-Dunántúl	-	18	82
Dél-Dunántúl	13	25	63
Észak-Magyarország	-	30	70
Észak-Alföld	-	10	90
Dél-Alföld	-	33	67
<i>Összesen</i>	3	22	75

Az összefüggés egyik bontási változóval sem szignifikáns

4.1.3 Termék tanúsítók, hitelesítés szolgáltatók

43. táblázat A Hunguard és Mátix által 2004-ben kiadott tanúsítások száma

	db
BALE	1
ALE	2
HSM	1
SCA	12
Összesen	16

44. táblázat A Netlock, a Magyar Telekom és a Máv Informatika által 2004-ben kiadott tanúsítványok száma:

	<i>darab</i>
Minősített tanúsítvány összesen	43
Fokozott biztonságú tanúsítvány összesen	826
<i>Ebből: Személyes</i>	<i>230</i>
<i>Munkatársi/szervezeti személy</i>	<i>389</i>
<i>Szervezeti</i>	<i>207</i>
Szerver tanúsítvány	264

45. táblázat Hitelesítés szolgáltatók kiemelt jellemzői

	Netlock	Máv Informatika	Microsec	Magyar Telekom
<i>Tanúsítványok időbeli/földrajzi korlátozása</i>	Nincs	Nincs	Csak Magyarországon használható	Kizárólag aláírásra alkalmazhatóak, titkosításra nem
<i>Használt eszközök, szoftverek</i>	Micardo Public kártya, CSA 8000 kriptográfiai szerver, Siemens, Gieseke, Oberthur eszközök Multiszignó szoftver NLCAPI fejlesztői könyvtár	minősített aláíráshoz – Giesecke kártya, Dsign (saját), SDX, Multiszignó aláíró szoftver	Gieseke kártya Saját aláíró szoftver	Oberthur kártyák, Cosmopolis applet, Gieseke minősített kártyák Multiszignó, SDX
<i>Vállalt kötelezettségek nagysága</i>				
<i>Fokozott biztonságú</i>	50, 500 ezer; 5 millió Ft	<u>Személyes</u> 1. díjk. 0 Ft 2. díjk. 20 ezer Ft <u>Szervezeti:</u> 1. díjk. 0 Ft 2. díjk. 600 ezer Ft		<u>standard</u> 100 ezer Ft, <u>fokozott</u> 5 millió Ft
<i>Minősített</i>	5, 20, 50 millió Ft	<u>Személyes</u> 1. díjk. 50 ezer Ft 2. díjk. 200 ezer Ft 3. díjk. 2 millió Ft 4. díjk. 10 millió Ft <u>Szervezeti:</u> 1. díjk. 5 millió Ft 2. díjk. 20 millió Ft 3. díjk. 50 millió Ft 4. díjk. 100 millió Ft 5. díjk. 500 millió Ft	250 ezer Ft 5 millió Ft 20 millió Ft 50 millió Ft	10, 100, 500 millió Ft
<i>Tanúsítvány éves használati díj (nettó)</i>				
<i>Fokozott biztonságú</i>	Class B <u>Személyes</u> 7.800 Ft <u>Munkatársi</u> 15.600 Ft <u>szervezeti</u> 15.600 Ft	<u>Személyes</u> 1. díjk. 5.000 Ft 2. díjk. 7.000 Ft <u>Szervezeti:</u> 1. díjk. 12.000 Ft 2. díjk. 18.000 Ft	Automatizált regisztráció 3.500 Ft** Egyszerűsített regisztráció 4.800 Ft** Személyes regisztráció 13.000 Ft**	<u>Standard Személyi</u> 5 200 Ft <u>Standard Üzleti</u> 7 200 Ft <u>Fokozott Személyi</u> 9 600 Ft <u>Fokozott Üzleti</u> 12 900 Ft
<i>Minősített</i>	<u>Személyes*</u> 20.000 Ft 30.000 Ft 40.000 Ft <u>Munkatársi: *</u> 30.000 Ft 50.000 Ft 70.000 Ft	<u>Személyes</u> 1. díjk. 8.000 Ft 2. díjk. 12.000 Ft 3. díjk. 25.000 Ft 4. díjk. 40.000 Ft <u>Szervezeti:</u> 1. díjk. 30.000 Ft 2. díjk. 45.000 Ft 3. díjk. 60.000 Ft 4. díjk. 80.000 Ft 5. díjk. 150.000 Ft	20.000 Ft** 30.000 Ft** 40.000 Ft** 55.000 Ft**	45.000 Ft* 75.000 Ft* 135.000 Ft*
<i>Okozott kárért felelősség-megállapítás történt-e</i>	Nem	Nem	Nem	Nem

* A BALE árát is tartalmazza.

** Első év díjai, második évtől alacsonyabbak.